

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Využití technických památek bývalého dolu Bezruč, haldy Ema a okolí
pro volný čas a turistiku

Use of Technical Monuments Bezruč Former Mine, a Heap Ema
and its Surrounding for Leisure Time and Tourism

Student: Bc. Lucie Pobořilová

Vedoucí diplomové práce: Ing. Renáta Václavková

Ostrava 2011

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 29. dubna 2011

.....

Bc. Lucie Pobořilová

S poděkováním za odbornou pomoc a věnovaný čas své vedoucí diplomové práce paní Ing. Renatě Václavkové. Rovněž děkuji Ing. Jiřímu Šárkovi za čas a hodnotné rady a připomínky, které mi poskytl při zpracování diplomové práce.

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Regionální politika EU.....	10
2.1	Vznik regionální politiky EU	10
2.1.1	Období 1951 – 1975	10
2.1.2	Období 1975 – 1987	11
2.1.3	Období 1988 – 1993	12
2.1.4	Období 1993 – 2006	12
2.2	Cíle regionální politiky pro období 2007 – 2013	13
2.2.1	Konvergence.....	14
2.2.2	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	15
2.2.3	Evropská územní spolupráce.....	15
2.3	Principy regionální politiky	16
2.3.1	Programování	17
2.3.2	Koncentrace.....	17
2.3.3	Partnerství.....	17
2.3.4	Adicionality	18
2.3.5	Monitorování a vyhodnocování	18
2.3.6	Solidarity	18
2.3.7	Subsidiarity.....	19
2.4	Nástroje regionální politiky 2007 – 2013	19
2.4.1	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)	19
2.4.2	Evropský sociální fond (ESF)	20
2.4.3	Kohezní fond (KF)	21
2.5	Finanční rámec EU na období 2007 – 2013	21
3	Výchozí stav řešené oblasti.....	23
3.1	Ostrava.....	23
3.1.1	Historie města Ostravy	23
3.1.2	Znak města Ostravy.....	24
3.1.3	Logo města Ostravy	25
3.1.4	Slezská Ostrava	26
3.2	Důlní činnost na Ostravsku.....	26
3.2.1	Historie dobývání uhlí na Ostravsku	27

3.2.2	Vznik Ostravy jako průmyslového města	28
3.2.3	Technická úroveň dolů	29
3.2.4	Útlum a zánik hornictví na Ostravsku	30
4	Návrh využití technických památek bývalého dolu Bezruč	32
4.1	Důl Petr Bezruč	32
4.1.1	Kulturní památky v areálu bývalého dolu Petr Bezruč	33
4.1.2	Popis celého areálu	34
4.2	Návrh využití objektu bývalého dolu Petr Bezruč	35
4.2.1	Využití kulturní památky - těžní budova s těžní věží Terezie	35
4.2.2	Využití kulturní památky - strojovna pomocného těžního stroje	36
4.2.3	Využití kulturní památky – strojovna těžního stroje	37
4.2.4	Využití ostatních budov v areálu	38
4.3	Analýza poptávky, konkurence a marketingové nástroje	39
4.3.1	Definování cílových skupin	39
4.3.2	Analýza konkurence	40
4.3.3	Odhad poptávky	41
4.3.4	Marketingový mix	42
5	Návrh využití haldy Ema, Trojického údolí a okolí	45
5.1	Halda EMA	45
5.1.1	Pěší stezka, cyklostezka, stezka pro koně	46
5.1.2	Vláček na haldu Ema	47
5.1.3	Vyhlídková věž	47
5.1.4	Bobová dráha	48
5.2	Trojické údolí	48
5.2.1	Lunapark	49
5.2.2	Lanové centrum	49
5.2.3	Paintballové hřiště, bike park a motokáry	50
5.3	Propojení řešené oblasti s okolím	51
5.3.1	Zoologická zahrada	52
5.3.2	Bývalý důl Michal (Michálka)	52
5.3.3	Slezskoostravský hrad	53
5.3.4	Výstaviště Černá louka	53
6	Možnosti financování řešených projektů dle jednotlivých fází projektu	54
6.1	Stručné shrnutí podstaty projektu	54

6.1.1	Fáze projektu	54
6.1.2	Cíle jednotlivých modulů	55
6.1.3	Harmonogram projektu	56
6.1.4	Rozpočet projektu	57
6.1.5	Ekonomické vyhodnocení projektu.....	59
6.1.6	Analýza rizik	59
6.2	Možnosti získání finančních prostředků na realizaci projektu	60
6.2.1	Finanční podpora v rámci České republiky.....	60
6.2.2	Finanční podpora na úrovni EU	61
6.2.3	Výběr dotačního titulu pro financování projektu	61
6.3	Regionální operační program Moravskoslezsko	62
6.3.1	Prioritní osy ROP Moravskoslezsko	62
6.3.2	Finanční možnosti ROP Moravskoslezsko	63
6.3.3	ROP Moravskoslezsko v souvislosti s daným projektem	63
6.3.4	Nadační fondy v Moravskoslezském kraji	65
7	Závěr.....	66
	Seznam použité literatury.....	68
	Internetové zdroje	69
	Seznam zkratk	
	Seznam tabulek, obrázků a grafů	
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	

1 Úvod

Město Ostrava bylo díky nálezů uhlí a jeho těžbě v druhé polovině 19. století považováno za jedno z nejvýznamnějších průmyslových center. Díky průmyslovému rozvoji, začala růst výroba oceli a vznikat první železárny např. Vítkovické železárny nebo Rotschild. Ostravě se tak začalo říkat „město uhlí a železa“ nebo také „ocelové srdce republiky“. V 90. letech 20. století došlo k razantnímu útlumu těžby uhlí, což způsobilo zánik některých menších firem, které s těžbou souvisely. Díky uzavírání výroby, došlo k růstu nezaměstnanosti. Bylo nutné přistoupit k restrukturalizaci, a začaly vznikat tzv. brownfields.¹ V některých oblastech brownfields se uchytily soukromé subjekty z různých profesí, jako je tomu i u analyzovaného bývalého dolu Petr Bezruč.

Další problematikou města je zhoršené ovzduší, způsobené velkými znečišťovateli jako např. ArcelorMittal, a.s., hutní společnosti, elektrárny, teplárny, střední a drobné podniky, které nemají vyřešenou problematiku vypouštění zplodin do ovzduší. Otázka řešení zhoršeného životního prostředí je v současné době předmětem jednání na různých úrovních, včetně státních orgánů konkrétně ministerstva životního prostředí. V dnešní době se usiluje o restrukturalizaci ekonomického života, změnu ve společenském, kulturním i sportovním životě občanů od dětí po dospělé. Hledají se možnosti využití brownfields a nové využití technických kulturních památek. Moje diplomová práce se týká této problematiky v lokalitě Hladnova – bývalého dolu Petr Bezruč a okolí – halda Ema a Trojické údolí.

Díky vstupu České republiky do Evropské unie, ke kterému došlo 1. května 2004, může město ke svoji kulturní obnově a ekonomickému rozvoji využít možnost, získat finanční podporu ze strukturálních fondů EU. Dále může využít prostředků ze státních fondů, nadačních fondů, fondů energetických subjektů, podnikatelských subjektů apod. Finanční podpora může být využita na rozvoj podmínek pro podnikání, revitalizaci budov, nové využití volných a chátrajících ploch, výstavbu bytových domů, snížení energetické náročnosti, výstavbu hřišť, vybudování cyklostezek, naučných stezek apod. Prostředky jsou používány již druhé programovací období na rozvoj jednotlivých regionů a pro spokojenost a zvýšení kvality života obyvatel. Celkový přísun financí je časově omezen, proto je třeba co nejvíce a nejefektivněji této pomoci využívat.

¹ Brownfields – hnědá pole, nevyužitá stará průmyslová centra, která postupem času chátrají.

Cílem této diplomové práce je návrh přeměny části Slezské Ostravy na centrum zábavy a odpočinku, který by do oblasti přilákal návštěvníky i nové obyvatelé. Jedná se o část Slezské Ostravy, kde byl podán návrh na změnu územního plánu z kategorie lehký průmysl na jádrové území. K realizaci tohoto plánu je zapotřebí finanční podpory z Evropské unie.

Práce se celkově skládá z pěti hlavních kapitol. Kapitola Regionální politika EU se zabývá obecnou charakteristikou regionální politiky a jejím vývojem v jednotlivých obdobích. Jsou zde rozebrány cíle, principy a nástroje pro programovací období 2007 – 2013. Další kapitola popisuje výchozí stav řešené oblasti se zaměřením na město Ostrava, na její historii vzniku a její vývoj. Seznamuje s typickými znaky města a vývojem důlní činnosti na Ostravsku.

Kapitola Návrh využití technických památek bývalého dolu Bezruč podrobně rozebírá historii, současný stav i následnou možnost využití technických památek bývalého dolu Petr Bezruč. – těžní věž s těžní budovou, strojovnu těžního stroje a strojovnu pomocného těžního stroje. V lokalitě se také nacházejí některé bývalé šachetní budovy, které jsou v současné době využívané soukromými subjekty za účelem podnikání. S ohledem na změnu územního plánu daného objektu z lehkého průmyslu na jádrové území, probíhají v současné době jednání s nabídkou jiných lokalit pro jejich výrobní činnost. Závěr této kapitoly je věnovaný analýze poptávky, konkurence a marketingovým nástrojům.

Následující kapitola se zaměřuje na analýzu prostředí haldy Ema a Trojického údolí z hlediska historického i současného. Cílem je přeměnit nevyužitou lokalitu na centrum zábavy, volného času a odpočinku. V rámci poslední kapitoly diplomové práce jsou řešeny možnosti financování projektů. Z důvodu omezeného rozsahu diplomové práce byl vybrán projekt realizace kulturních památek bývalého dolu Petr Bezruč. Jsou zde vytyčeny cíle projektů, odhadovaný rozpočet, přiblíženy rizika projektu. Další část kapitoly zahrnuje možnosti získání finančních prostředků na realizaci projektu jak v rámci České republiky, tak na úrovni EU.

K vypracování celé diplomové práce přispěly různé odborné konzultace a rady. Práce vychází z řady knižních i internetových dostupných zdrojů. Jsou zde použity sekundární i primární data, analýzy, komparace, pozorování a matematicky – statistické metody. Celá práce je doplněna řadou grafů, obrázků a tabulek vztahujících se k danému tématu.

2 Regionální politika EU

2.1 Vznik regionální politiky EU

Regionální politika² je součástí koordinované politiky Evropské unie a patří mezi její nejvýznamnější priority. Zařazuje se mezi poměrně mladé aktivity EU, ale její význam za poslední období neustále roste. Důvodů pro založení regionální politiky EU bylo několik, hlavně sociálních, ekonomických, politických a také ekologických. Jejím hlavním cílem byla snaha snížit příliš vysoké rozdíly v životní úrovni mezi regiony, aktivně bojovat s vysokou nezaměstnaností, především podporou hospodářských a sociálních struktur v zaostávajících regionech a v regionech s nevyhovující strukturou průmyslu. Rozvojem ekonomické aktivity v zaostávajících regionech vznikají nové trhy pro výrobky z prosperujících regionů, roste tak poptávka po jejich technologiích. Dalším důvodem pro vznik regionální politiky EU je nutnost sbližování ekonomik členských států, jež je nezbytné pro fungování měnové politiky. Nástroje regionální politiky napomáhají zmírnit negativní následky integračního procesu, jež jsou spojené například s nezbytností restrukturalizace zastaralého průmyslu nebo se společnou zemědělskou politikou. [10]

2.1.1 Období 1951 – 1975

Již v době vzniku Evropského hospodářského společenství v roce 1958 členské státy uznaly, že velké rozdíly mezi jednotlivými oblastmi jsou nežádoucí. V Římské smlouvě si signatáři³ kladou za cíl usilovat o posílení jednoty jejich hospodářství, o zajištění harmonického vývoje omezením rozdílů mezi různými oblastmi a omezením zaostalosti znevýhodněných regionů. Společná regionální politika zavedena nebyla, protože se předpokládalo, že si volný trh s lokálními problémy poradí. V římské smlouvě byl zakotven vznik Evropské investiční banky⁴, jejímž cílem bylo zaostalejším regionům poskytovat půjčky na jejich projekty. Založen byl také Evropský sociální fond⁵ a v roce 1962 Evropský zemědělský garanční a

² Regionální politika – jediná politika, jejíž hlavní poslání je snižování meziregionálních nerovností. [45]

³ Signatář – ten kdo napsal smlouvu, dohodu, veřejné prohlášení.

⁴ Evropská investiční banka – založena v roce 1958 za účelem podpory integrace, rozvoje, sociální a hospodářské soudržnosti členských zemí EU. Napomáhá naplňovat cíle jednotlivých politik EU. [8]

⁵ Evropský sociální fond – viz kapitola 2.4.2.

podpůrný fond⁶. První konference zaměřená na regionální politiku se uskutečnila v roce 1961 a v roce 1965 byla představena první zpráva zabývající se regionální politikou. V roce 1968 bylo zřízeno Generální ředitelství pro regionální politiku⁷, které se stalo koordinačním orgánem regionální politiky. Zájem o regionální politiku výrazně stoupl v souvislosti s rozšířením Evropských společenství o Velkou Británii, Irsko a Dánsko v roce 1973. Byla vypracována Thomsonova zpráva⁸, která ještě více zdůraznila nutnost vytvoření regionální politiky. [4]

2.1.2 Období 1975 – 1987

V roce 1975 po mnoha složitých vyjednáváních vznikl Evropský fond regionálního rozvoje⁹, jehož cílem bylo postupné snižování nerovnosti vývoje mezi jednotlivými regiony. Na období 1975 – 1978 bylo vyčleněno 1,3 miliard ECU¹⁰. Fond financoval 50 % nákladů projektu, ostatní výdaje byly hrazeny z domácích prostředků. Většina projektů byla zaměřena na průmysl a infrastrukturu. Tlak na posílení regionální politiky ještě více vzrostl po přistoupení Řecka v roce 1981 a Španělska a Portugalska v roce 1986. Tyto země byly hodně závislé na zemědělství a po ekonomické stránce na tom byly o hodně hůře než ostatní členové. Dalším důležitým impulsem k většímu důrazu na regionální politiku byly ekonomické potíže tradičních průmyslových regionů vyspělých zemí. Jednalo se především o oblasti Velké Británie, Belgie, severního Španělska, severní Francie a Itálie. V roce 1979 došlo k první reformě regionální politiky, další reforma byla v roce 1984. Ani jedna reforma však nepřinesla žádné výrazné změny. [4]

⁶ Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond – založen v roce 1962 a do systému strukturálních fondů patří jeho podpůrná sekce, která podporuje rozvoj venkova v souladu s cíly regionální politiky. [8]

⁷ Generální ředitelství pro regionální politiku – jeho posláním je zvyšovat ekonomickou, sociální a územní soudržnost zmenšováním rozdílů mezi úrovní rozvoje v jednotlivých regionech a státech EU. [35]

⁸ Thomsonova zpráva – z r. 1973, zdůraznila, že dokončení společného trhu je ohroženo regionálními rozdíly. [46]

⁹ Evropský fond regionálního rozvoje – viz kapitola 2.4.1.

¹⁰ ECU - Evropská zúčtovací a měnová jednotka, která byla odvozována z koše měn členských zemí. Představovala koš všech zúčastněných měn a měla pevnou hodnotu složenou z určitých podílů soustředěných měn. Vznikla v roce 1978. [7]

2.1.3 Období 1988 – 1993

K zásadní reformě došlo v roce 1988. Za hlavní důvod je považováno přijetí Jednotného evropského aktu¹¹ v roce 1986, který vstoupil v platnost o rok později. Jednotný evropský akt vedl k vytvoření jednotného vnitřního trhu do roku 1992. Kromě toho cílem JVT bylo vytvoření politiky směřující k posilování ekonomické a sociální soudržnosti s cílem snížit rozdíly v hospodářské vyspělosti různých regionů a zaostalost méně favorizovaných regionů, včetně venkovských oblastí. Reforma vstoupila v platnost 1. ledna 1989 a zavedla čtyři základní principy realizace regionální politiky: princip koncentrace, programování, partnerství a adicionality. Díky reformě došlo ke zvýšení finančního přidělu strukturálním fondům. Dalším významným mezníkem ve vývoji regionální politiky se stala Smlouva o Evropské unii (Maastrichtská smlouva), která byla podepsána v roce 1992 a vstoupila v platnost v roce 1993. Maastrichtská smlouva určila za hlavní cíl EU podporovat hospodářský a sociální pokrok, vysokou úroveň zaměstnanosti a dosahovat vyváženého a udržitelného rozvoje, zejména vytvořením prostoru bez vnitřních hranic, posilováním hospodářské a sociální soudržnosti a zavedením hospodářské a měnové unie, která v konečném důsledku zahrne i jednotnou měnu. Na základě Maastrichtské smlouvy byl založen Výbor regionů¹², jako poradní orgán hájící zájmy místních a regionálních samospráv v EU. V roce 1993 byl vytvořen Kohezní fond¹³ (Fond soudržnosti), který byl určen na pomoc slabším zemím, aby byla naplněna maastrichtská kritéria. Týkal se zemí, jejichž HDP nebylo vyšší než 90 % průměru EU. V roce 1993 byl také založen Finanční nástroj pro řízení rybolovu¹⁴, který se stal čtvrtým strukturálním fondem. [4]

2.1.4 Období 1993 – 2006

Pro zlepšení fungování politiky regionálního rozvoje byla provedena další reforma pro období 2000 – 2006, která spočívala v rozšíření EU o země střední a východní Evropy, jejichž HDP odpovídal přibližně třetině unijního průměru. Bylo nezbytné vyhovět požadavkům stávajících členů a přizpůsobit regionální politiku zvýšenému počtu členů tak, aby se její účinnost

¹¹ Jednotný evropský akt – mezinárodní smlouva uzavřena mezi členskými státy Evropských společenství, která představuje první zásadní revizi smluv o založení všech tří Společenství. [36]

¹² Výbor regionů – založen v roce 1994 jako poradní fórum zástupců oblastních a místních regionů. [8]

¹³ Kohezní fond – dále rozvinuto v kapitole 1.4.3.

¹⁴ Finanční nástroj pro řízení rybolovu – podporuje restrukturalizaci odvětví rybolovu. [8]

nesnížila. Amsterdamská smlouva¹⁵ z roku 1997 potvrdila význam strukturální politiky. Na madridském zasedání Evropské rady v roce 1997 byla Evropská komise vyzvána, aby vypracovala materiál zabývající se východním rozšířením EU. Vznikl tak dokument Agenda 2000¹⁶, který nastínil budoucí vývoj EU. Výsledkem reformy bylo zjednodušení celého procesu, větší koncentrace a efektivita finančních prostředků. Vznikly tři nové prioritní cíle, které měly následující zaměření:

- Cíl 1: Podpora rozvoje ekonomicky zaostávajících regionů, jejichž HDP na obyvatele je nižší než 75 % průměrného HDP EU.
- Cíl 2: Pomoc regionům, které procházejí ekonomickou a sociální restrukturalizací.
- Cíl 3: Pomoc členským zemím v rozvoji lidských zdrojů a v řešení problému nezaměstnanosti.

Na období od 1. ledna 2006 do 31. prosince 2006 bylo vyhrazeno 275 miliard eur, přičemž 45 miliard mělo připadnout novým členským zemím. Byly také vytvořeny nové finanční nástroje pro pomoc kandidátským zemím - ISPA¹⁷ a Sapard¹⁸, z kterých byly financovány především projekty zaměřené na životní prostředí, dopravní sítě a zemědělství. [4]

2.2 Cíle regionální politiky pro období 2007 – 2013

Rozšířením EU na 25 členů vzrostl počet obyvatel o 20 %, zatímco celkový HPD jen o 4-5 %. Došlo tak ke snížení průměrného příjmu na osobu v EU, a to o 10 %. V roce 2004 Evropská komise představila návrh na reformu politiky soudržnosti na období let 2007 – 2013 s názvem Nové partnerství pro soudržnost: konvergence, konkurenceschopnost a kooperace. Byla vydána tzv. Třetí zpráva o ekonomické a sociální soudržnosti, která zahrnovala návrh na reformu politiky soudržnosti. Evropská komise tak v roce 2005 předložila návrh tzv. Nového partnerství pro růst a zaměstnanost.

¹⁵ Amsterdamská smlouva – mění a doplňuje Smlouvu o ES a Smlouvu o EU, je součástí primárního práva. [35]

¹⁶ Agenda 2000 – všeobecný dokument o rozšíření a reformě společných politik a zprávě o budoucím finančním rámci Unie po 31. prosinci 1999. [11]

¹⁷ ISPA – Nástroj předstupních strukturálních politik. Je určen k financování konkrétních jednotlivých projektů, jejich minimální objem investic činí 5 mil. eur. [8]

¹⁸ Sapard – Zvláštní přístupový program pro zemědělství a rozvoj venkova. [8]

Na období 2007 – 2013 byly v oblasti regionální politiky vytyčeny tři základní cíle:

- konvergence,
- regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost,
- evropská územní spolupráce.

Vedle cílů byly stanoveny také tři základní priority politiky soudržnosti:

- zvýšení atraktivnosti EU a jejích regionů pro investování a zaměstnávání,
- zlepšení znalostí a inovací jako faktorů růstu,
- vytváření většího počtu kvalitnějších pracovních míst. [4]

2.2.1 Konvergence¹⁹

Tento cíl se snaží o podporu růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech. Jedná se o regiony, jejichž HDP na osobu je nižší než 75 % průměru EU. Dochází ke zvýšení pokrytí z 22 % populace EU-15 (2000-2006) na 25,6 % populace EU-25 (2007-2013). Na tento cíl připadá přibližně 82 % všech prostředků regionální politiky EU. V případě nových členských zemí je tento podíl mnohem vyšší. Tento cíl pokrývá celé území ČR kromě hlavního města Prahy, které má HDP vyšší než 75 % průměru EU. Většina regionů deseti nových členských států spadá pod cíl Konvergence. Dále zde patří jižní Itálie, východní Německo, některé oblasti Velké Británie, části Řecka, Portugalska a Španělska.

Podpora Evropského fondu pro regionální rozvoj je zaměřena především na:

- modernizaci a diverzifikaci ekonomické struktury členských států a regionů,
- rozšíření a zlepšení základní infrastruktury a ochranu životního prostředí.

Podpora z Evropského sociálního fondu je pak zaměřena na:

- zlepšení kvality a schopnosti institucí trhu práce, vzdělávacích systémů a sociálních a ošetrovatelských služeb,
- zvýšení investic do lidského kapitálu,
- adaptace veřejné správy, posílení administrativní kapacity národních a regionálních správ. [4]

¹⁹ Konvergence – sbližování.

2.2.2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Tento cíl se zaměřuje na podporu regionálních programů pro regiony a orgány regionální správy podporující ekonomické změny v průmyslových, městských a venkovských oblastech. Jedná se o podporu oblastí, které nespádají pod cíl Konvergence, tedy těch, jejichž HDP na osobu je vyšší než 75 % průměru EU. Průmyslové oblasti se mohou pro tento cíl kvalifikovat tehdy, jestliže je míra jejich nezaměstnanosti v daném průmyslovém sektoru vyšší, než je průměr EU. Městské oblasti spadají pod tento cíl, jestliže jejich nezaměstnanost přesahuje unijní průměr, mají-li vysokou kriminalitu, nízkou úroveň vzdělanosti a značnou úroveň chudoby. Venkovské oblasti mohou o příspěvky žádat, jestliže jsou velmi řídké obydlené, pokud je zaměstnanost v zemědělském sektoru dvakrát vyšší než průměr EU. Pod tento cíl spadají oblasti Velké Británie, většina Španělska, která není v cíli Konvergence, střední Francie, Itálie, severní Finsko a Kypr. V ČR se tento cíl týká pouze hlavního města Prahy. [4]

Evropská komise navrhla dvě strategie:

1. Regionální programy, které jsou zaměřené na předvídání a podporu ekonomických změn v průmyslových, městských a venkovských oblastech zvyšováním jejich konkurenceschopnosti a atraktivity.
2. Národní programy, jež by měly napomoci předvídat hospodářské změny a přizpůsobovat se jim v souladu s politickými prioritami.

Oblasti intervence

- inovace a ekonomika založena na znalostech,
- životní prostředí a předcházení rizikům,
- dostupnost a služby základního ekonomického významu. [4]

2.2.3 Evropská územní spolupráce

Evropská územní spolupráce je zaměřena na podporu harmonického a vyváženého rozvoje na území Unie. Tento cíl vychází ze současné Iniciativy INTERREG²⁰. Jedná se tedy o další podporu spolupráce na příhraniční, mezinárodní a meziregionální úrovni.

²⁰ INTERREG – iniciativa Společenství, byla vytvořena v r. 1990 s cílem hospodářské integrace vnitřních hraničních regionů EU. Hlavním cílem je zabezpečit, aby se státní hranice nestaly bariérou pro vyvážený rozvoj a integraci evropského území. [8]

Hlavní priority:

- podpora rozvoje, vědy, výzkumu a informační společnosti,
- životní prostředí a předcházení rizikům,
- řízení vodních zdrojů.

Nový nástroj tzv. Přeshraniční regionální úřad navržený Evropskou komisí bude členským státům, regionům a místním úřadům pomáhat při řešení právních a administrativních problémů. Evropská komise také zamýšlí vznik tzv. Nástroje nového sousedství, který bude působit na obou stranách vnějších hranic. Jeho cílem je podpora udržitelného hospodářského a sociálního rozvoje se zaměřením na budování partnerství a víceletého programování. [4]

Tabulka č. 1 Srovnání cílů a nástrojů politiky soudržnosti v minulém a současném programovacím období

Cíle	Finanční nástroje	Cíle	Finanční nástroje
Fond soudržnosti	Fond soudržnosti		
Cíl 1	ERDF ESF EAGGF FIFG	Konvergence	Fond soudržnosti ERDF ESF
Cíl 2	ERDF ESF	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost - regionální úroveň - národní úroveň	ERDF ESF
Cíl 3	ESF		
INTERREG	ERDF	Evropská územní spolupráce	ERDF
URBAN	ERDF		
EQUAL	ESF		
LEADER+	EAGGF		
Rozvoj venkova a restrukturalizace rybolovu mimo cíl 1	2000 – 2006	2007 – 2013	
9 cílů	6 nástrojů	3 cíle	3 nástroje

Zdroj: <http://www.euroskop.cz/8786/sekce/etapy-regionalni-politiky/>.

2.3 Principy regionální politiky

Regionální politika EU stojí na několika základních a několika doplňkových principech, které se odrážejí v programové a právní úpravě celého procesu poskytování pomoci. Principy se během vývoje regionální politiky průběžně měnily. Pro programovací období 2007 – 2013 jde především o pět hlavních principů, kterými jsou princip programování, koncentrace, partnerství, adicionality, monitorování a vyhodnocování. Kromě těchto pěti hlavních principů regionální politiky, existuje také mnoho doplňkových principů. [4]

2.3.1 Programování

Princip programování podává časový plán pro alokaci pomoci. Konec programovacího období je stejný, jako konec finančních perspektiv pro celkový rozpočet Společenství. Klade se důraz na komplexní přístup k řešení problémových regionů. Tento princip znamená, že strukturální fondy jsou alokovány na základě několikaletých a všeoborových programů, které jsou vyjednány členskými státy s Evropskou komisí. Záměrem je zajištění co nejkomplexnějšího řešení regionálních problémů a nepřidělování prostředků bezkonceptně na jednotlivé projekty. Prostředky ze strukturálních fondů jsou alokovány na schválené programy, které se pak realizují prostřednictvím konkrétních projektů. Výsledkem by tak měl být integrovaný program realizovaný v dlouhodobějším horizontu. [10]

2.3.2 Koncentrace

Tento princip se snaží o to, aby prostředky fondů byly využívány k realizaci předem stanovených cílů, co nejúčelněji. Snaha o zabránění jejich rozměňování na řadu drobných a méně významnějších akcí. Usiluje o cílení výdajů strukturálních fondů do oblastí s největšími problémy, pokud možno na projekty přinášející maximální užitek. Tyto oblasti jsou vybírány na základě prioritních cílů, které jsou definovány Evropskou komisí a členskými státy. Aplikace tohoto principu přináší větší efektivitu a účelnost vynaložených prostředků, dále také snadnější a přehlednější monitorování a kontrolu. [10]

2.3.3 Partnerství

Princip partnerství vyžaduje aktivní účast Evropské komise a odpovídajících orgánů na národní, regionální a místní úrovni a kompetentních nevládních aktérů (včetně ekonomických a sociálních partnerů) na všech etapách administrace strukturálních fondů, včetně plánování, implementace, řízení, monitorování a hodnocení. Na jednotlivých úrovních projektů se také budou aktivně podílet samotní příjemci pomoci, tedy regiony, města, obce i soukromé subjekty. Mezi partnery můžeme zařadit orgány a subjekty, jako jsou například:

- příslušné regionální, místní, městské a jiné orgány veřejné moci,
- sociální partneři (odborové svazy, hospodářské komory),
- ostatní vhodné subjekty zastupující občanskou společnost, partneři z oblasti životního prostředí, nevládní organizace a subjekty zabývající se prosazováním rovnosti mužů a žen. [10]

2.3.4 Adicionality

Princip adicionality neboli doplňkovosti stanovuje, že prostředky vynakládané ze společného rozpočtu EU mají pouze doplňovat ostatní veřejné výdaje ze strany příjemců pomoci, nikoliv je nahrazovat. Jedná se tedy o spolufinancování schválených projektů. Princip určuje, že prostředky ze strukturálních fondů EU pouze doplňují výdaje členských států. Na úrovni projektů je podmínkou doplnění zdrojů z EU národním podílem. Jeho výše se odvozuje podle povahy a typu daného projektu. Členské státy i jejich orgány musí být finančně začleněny na daných operacích, tím chce EU dosáhnout větší efektivity a odpovědnosti při poskytování pomoci. Jednotlivé členské státy nemohou využívat prostředky EU poskytované v rámci regionální nebo celé strukturální politiky jako náhradu vlastních výdajů. Například nelze ve státním rozpočtu snížit výdaje na dopravní infrastrukturu v důsledku podpory tohoto okruhu z EU. Prostředky poskytnuté ze zdrojů EU musí být tedy doplněny určitým podílem zdrojů ze strany příjemce pomoci, ať již ze státního rozpočtu nebo rozpočtu regionálních a místních, či z privátních zdrojů. Tyto prostředky lze také doplnit pomocí úvěru. [10]

2.3.5 Monitorování a vyhodnocování

Význam tohoto principu se neustále zvyšuje. Jedná se o průběžné sledování a vyhodnocování prováděných opatření a celkové efektivity vynaložených prostředků. Jde o velmi důslednou kontrolu jak věcného, tak i finančního plnění projektu. Před schválením projektu se vyžaduje podrobné hodnocení dopadu projektu, následuje průběžné monitorování realizace projektu a nakonec se hodnotí skutečné přínosy projektu. Monitorování a vyhodnocování tedy probíhá třemi způsoby: ex ante²¹, interim²² a ex post²³. [10]

2.3.6 Solidarity

Princip solidarity vychází ze základní filozofie celého integračního procesu. Spočívá v tom, že hospodářsky vyspělejší země svými příspěvky do společného rozpočtu financují rozvoj států, které jsou ekonomicky méně rozvinuté. [8]

²¹ Ex ante – předběžné hodnocení

²² Interim – střednědobé hodnocení

²³ Ex post – následné hodnocení

2.3.7 Subsidiarity

Jedná se o to, aby byly jednotlivé cíle plněny na co nejnižší možné úrovni rozhodování, pokud je možno toto plnění na dané úrovni uspokojivě zajistit. Tento princip je zakotven v Maastrichtské smlouvě. [8]

2.4 Nástroje regionální politiky 2007 – 2013

Na období 2007 – 2013 mají nástroje, které jsou určeny pro splnění cílů pro dané období, právní základ v balíčku pěti nařízení přijatých Radou a Evropským parlamentem v červenci 2006. Zjednodušení čerpání prostředků regionální politiky EU se projevilo také v počtu nástrojů regionální politiky. Došlo ke snížení nástrojů a pro toto období jsou k dispozici 3 nástroje regionální politiky: Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond a Kohezní fond. Pro srovnání v programovacím období 2000 – 2006 bylo k dispozici šest nástrojů regionální politiky. Kromě Evropského fond regionálního rozvoje, Evropského sociálního fondu a Kohezního fondu, existovaly také nástroje jako: Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond, Finanční nástroj pro podporu rybolovu. [4]

2.4.1 Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)

Evropský fond regionálního rozvoje byl jedním ze čtyř strukturálních fondů, jejichž společným cílem byla snaha o snižování rozdílů v životní úrovni mezi jednotlivými regiony Evropské unie. Evropský fond regionálního rozvoje byl zřízen v roce 1972, fungovat začal až od roku 1975 a v roce 1988 se integroval do regionální politiky EU. Jednotlivé úkoly ERDF vyplývají jak ze zakládajících smluv, tak z úkolů strukturálních fondů. V současné době Evropský fond regionálního rozvoje podporuje projekty, které se zaměřují především na regionální rozvoj, hospodářské změny, konkurenceschopnost a územní spolupráci. Finanční příspěvky mohou být poskytovány na akce podporující:

- produktivní prostředí, růst konkurenceschopnosti malých a středních firem, zlepšování atraktivity regionů,
- výzkum a rozvoj technologií, zavádění nových technologií a inovací a zvyšování technologických a výzkumných kapacit pro regionální rozvoj,
- rozvoj investic do kultury a cestovního ruchu, ochrana kulturního a přírodního dědictví,

- ochrana a zlepšení životního prostředí, podpora preventivních akcí podporující ekonomický rozvoj, rozvoj obnovitelných zdrojů,
 - rozvoj informační společnosti,
 - rovnost mezi muži a ženami v oblasti zaměstnanosti,
 - nadnárodní, příhraniční a meziregionální spolupráce k trvale udržitelnému rozvoji.
- [10]

2.4.2 Evropský sociální fond (ESF)

Evropský sociální fond je nejstarším strukturálním fondem. Byl založen díky Římské smlouvě a od roku 1957 podporuje aktivity členských zemí EU směřující ke zlepšení perspektivy lidí při hledání práce a získávání potřebných kvalifikací. V současné době je hlavním nástrojem sociální politiky a politiky zaměstnanosti EU. ESF spolufinancoval pomoc členským státům při plnění cílů, které směřovaly k získání většího počtu pracovních míst. Jeho posláním bylo předcházet nezaměstnanosti, zajistit schopnost využít nových příležitostí, pomáhat rozvíjet schopnosti lidí. Konkrétně se Evropský sociální fond orientuje na činnosti jako:

- podpora aktivit členských států EU v oblasti sociální politiky,
- podpora rovných příležitostí na trhu práce,
- rozvoj vzdělávacích, postgraduálních, rekvalifikačních a poradenských programů pro zvýšení konkurenceschopnosti na trhu práce,
- podpora a rozvoj kvalifikované pracovní síly, tvorby pracovních míst a inovací v oblasti organizace práce,
- podpora informovanosti a publicity,
- spolufinancování inovačních opatření.

V období 2007 – 2013 se Evropský sociální fond zaměřuje na čtyři klíčové oblasti:

- zvýšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků,
- posílení sociálního začlenění potlačováním diskriminace a usnadněním přístupu znevýhodněných osob na trh práce,
- podporu partnerství pro reformy v oblastech zaměstnanosti a začlenění
- lepší přístup pro reformy a účast na trhu práce. [10]

2.4.3 Kohezní fond (KF)

Kohezní fond (neboli Fond soudržnosti) byl zřízen Maastrichtskou smlouvou v roce 1993. V Maastrichtské smlouvě je stanoveno, že finanční prostředky z tohoto fondu budou poskytovány členským státům Evropské unie, jejichž HNP na obyvatele je nižší než 90 % průměru Společenství. Podmínkou je, že tyto státy vyvíjejí snahu k naplnění konvergenčních kritérií²⁴ nutných pro členství v Evropské měnové unii. Kohezní fond se zaměřuje především na projekty, které se zaměřují na ochranu životního prostředí a na transevropské dopravní sítě. Zasahuje také do oblastí souvisejících s udržitelným rozvojem, do energetické politiky a také do oblastí využívání obnovitelných zdrojů energie. Dříve se Kohezní fond zaměřoval na konkrétní projekty a ne na dlouhodobé programy. V novém programovacím období se Kohezní fond společně s Evropským fondem regionálního rozvoje podílí na víceletých investičních programech, které jsou řízeny decentralizovaně²⁵. Nepodílí se tak jenom na projektech, které musí být jednotlivě schvalovány Evropskou komisí. [10]

2.5 Finanční rámec EU na období 2007 – 2013

Finanční perspektiva představuje víceletý finanční rámec EU, který je přijímán na základě dohody mezi Evropskou komisí, Evropským parlamentem a Radou EU. Rámec se sjednává na časové období pěti až sedmi let. Obsahem finančního rámce jsou jednotlivé hlavní rozpočtové priority EU a nastavení jednotlivých stropů pro každou prioritu. První návrh finanční perspektivy EU na období 2007 – 2013 zveřejnila Evropská komise 10. února 2004. Konečná finanční perspektiva byla schválena 16. prosince 2005, kdy bylo schváleno, že v tomto období bude EU celkově hospodařit s částkou 862,4 miliardy eur, což představuje 1,045 % HDP EU. Na regionální politiku a politiku soudržnosti pro období 2007 – 2013 bylo vyčleněno 308 miliard eur, což představuje 0,37 % hrubého národního důchodu. Na regionální politiku je tak vyčleněna více než třetina zdrojů celkového rozpočtu. 81,9 % celkové sumy bude směřovat na cíl Konvergence. Jedná se o částku 252 miliard eur, která bude věnována nejchudším členským státům a regionům. Na cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost je určeno 15,7 % z celkové částky rozpočtu. Jde o 48 miliard eur, které budou určeny na podporu inovací, udržitelného rozvoje a vzdělávacích projektů. Zbývajících 2,4%, tedy 7,5

²⁴ Konvergenční kritéria – kritéria, která musí být splněna každým členským státem předtím, než může vstoupit do třetí fáze HMU. Přehled kritérií viz příloha č.1. [16]

²⁵ Decentralizace – stav, kdy je z vyšších společenských složek systému na nižší složky téhož systému delegováno větší množství pravomocí.

miliard eur, se uplatní na příhraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráci v rámci cíle Evropská územní spolupráce. Existuje také dodatečný zdroj, který není zařazen do regionální politiky EU, ale který také přispívá k rozvoji regionu. Jedná se o prostředky na rozvoj venkova. Co se týká rozdělení mezi jednotlivé členské státy, tak na staré členské země připadá 51,7 %, zatímco na nové členské státy jen 48,3% prostředků. Finanční prostředky by měly zajistit zvýšení HDP chudších regionů přibližně o 10 % a podpořit vytvoření zhruba 2,5 milionu nových pracovních míst. Pro Českou republiku je nejdůležitější částka z rozpočtu EU právě v oblasti strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Na období 2007 – 2013 se jedná o částku 752,7 miliard Kč. Z toho na strukturální fondy připadá přibližně 516 miliard Kč a na Fond soudržnosti 258 miliard Kč. Podíl evropských fondů na financování veřejných projektů vzroste až na 85 %. [4]

3 Výchozí stav řešené oblasti

3.1 Ostrava

Město Ostrava je třetím největším městem České republiky podle počtu obyvatel i z hlediska velikosti rozlohy. Rozloha zaujímá 214 km² a počet obyvatel statutárního města Ostrava byl k 31. 12. 2009 314 467 obyvatel. Hustota osídlení se pohybuje okolo 1500 obyvatel/km². Město se nachází 50 kilometrů západně od hranic se Slovenskem a 10 kilometrů jižně od státní hranice s Polskem. Vzdálenost od hlavního města Prahy je 360 kilometrů, 170 kilometrů od Brna, 310 kilometrů od Vídně a 90 kilometrů od polských Katovic. Ostravou protékají významné řeky: Odra, Ostravice, Opava a Lucina. Název města vznikl podle řeky Ostravice, která město rozděluje na dvě části, moravskou a slezskou. Celá Ostrava zahrnuje celkem 23 obvodů²⁶. Základ slova Ostrava znamená „ostře, rychle, bystře tekoucí řeku“. [42]

3.1.1 Historie města Ostravy

K osídlení území, na kterém se dnešní město nachází, poprvé došlo již v době kamenné. K nejstarším ostravským vsím patří Polská (dnešní Slezská) Ostrava. V roce 1297 byl vybudován Slezskoostravský hrad ležící u soutoku řeky Luciny a Ostravice. Tento hrad byl vybudován ke střežení hranice mezi polským a českým státem. Název Moravská Ostrava byl poprvé zmíněn v roce 1267 a statut města byl udělen před rokem 1279. [40]

Díky rozvoji v řemeslné výrobě došlo v první polovině 16. století k posílení postavení města. Jednalo se především o řemesla jako soukenictví, krejčovství a tkalcovství. Do života Ostravy však nepříznivě zasahovaly vojenská tažení a živelné katastrofy (povodně a požáry). K největšímu požáru došlo v roce 1556, kdy byly zničeny skoro všechny domy na náměstí. V roce 1625 zemřela skoro polovina obyvatel na morovou epidemii. Moravská Ostrava patřila během třicetileté války k nejvíce postiženým městům v českých zemích. [40]

Oživení hospodářského života přišlo v roce 1763, kdy bylo objeveno uhlí v údolí Burňa v Polské Ostravě. S pravidelnou těžbou se začalo v roce 1787. Ve druhé polovině 19. století se Ostrava stala jedním z nejvýznamnějších průmyslových center rakousko-uherské monarchie. Tento rozkvět průmyslu vyvolal příliv obyvatel a došlo k výraznému zvýšení

²⁶ Mapa obvodů města Ostravy viz příloha č. 1

počtu německých a polských přistěhovalců. V roce 1918 po vzniku ČSR si Ostrava uchovala významné hospodářské postavení a pomalu se začala přetvářet na správní, společenské a kulturní centrum. [40]

1. 1. 1924 došlo ke sloučení sedmi moravských obcí v jeden celek (Moravská Ostrava, Přívoz, Mariánské Hory, Vítkovice, Hrabůvka, Nová Ves a Zábřeh nad Odrou) a byla vytvořena tzv. Velká Ostrava. Ovlivnilo to rozvoj města, došlo k výstavbě mnoha obchodních domů, bank administrativně správních budov. Život města v letech 1929 – 1934 výrazně ovlivnila světová hospodářská krize. Největší průmyslové podniky jako Vítkovické horní a hutní těžířstvo nebo Severní dráha Ferdinandova se přeorientovaly na válečnou výrobu. [40]

Po roce 1945 se Československo začalo orientovat na rozvoj hornictví, ocelářství a dalších oborů těžkého průmyslu. V roce 1948 byl kladen důraz na extenzivní²⁷ rozvoj ocelářství a byla založena Nová Huť v Ostravě Kunčicích. V dnešní době podnik převzala společnost Arcelor Mittal, která má filie po celém světě. Ostrava tak začala být nazývána „město uhlí a železa“ nebo také „ocelové srdce republiky“. V roce 1989 došlo k výrazným politickým a hospodářským změnám a Ostrava se stala statutárním městem. V důsledku restrukturalizace průmyslu došlo k razantnímu utlumení důlní činnosti. V roce 1998 vyhasly Vítkovické pece, které tvoří výraznou městskou dominantu. Ve Vítkovicích se začaly orientovat na strojírenskou výrobu. Do života města i jeho obyvatelstva výrazně zasáhla povodeň z července roku 1997. Škody způsobené tzv. „tisíciletou vodou“ byly odhadnuty na více než čtyři miliardy korun. Ok roku 2000 se Ostrava stala sídelním městem Ostravského, dnes Moravskoslezského kraje. [40]

3.1.2 Znak města Ostravy

Znak města se v současné době používá pouze při oficiálních a výjimečných příležitostech. Znázorňuje v modrém štítě na zeleném trávníku stříbrného koně v poskoku se zlatým sedlem a červenou pokrývkou, provázaný vlevo nahoře zlatou růží se zelenými kališními lístky a červeným semeníkem. [43]

O původu znaku Ostravy existuje několik verzí a také pověstí, které můžeme najít v Pověsti Ostravské. Jednou z verzí původu znaku je, že figura bílého koně by mohla být symbolem

²⁷ Extenzivní – rozsáhlý, rozšiřující se, rozpínající se.

polohy města. Je známo, že město v minulosti leželo na tzv. jantarové stezce, což byla nejdůležitější obchodní stezka vedoucí z Baltu k Dunaji a poté do dalších míst Evropy. Další verzí je, že figura koně byla převzata z rodového znaku prvního fojta Moravské Ostravy. Růže v erbu pak byla doplněna později. Každý ostravský městský obvod má svůj znak. [43]

Obrázek č. 1 **Znak města Ostravy**

Zdroj: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/o-meste/znak-mesta-ostravy>.

3.1.3 Logo města Ostravy

Ostrava byla donedávna jedním z posledních velkých měst bez vlastního loga, kde se využívalo pouze znaku města. Ukázalo se však, že při různých méně oficiálních příležitostech je znak města ve spleti nejrůznějších log a značek málo výrazný a jeho umístění nepůsobilo dostatečně důstojně. V roce 2005 tak bylo schváleno a poprvé veřejně představeno nové logo města Ostravy. [41]

Podobu loga tvoří název města se třemi vykřičníky, které vyjadřují dynamiku, energii a sebevědomí města. Světlemodrá barva v názvu OSTRAVA vychází z tradice znaku a je doplněna tmavomodrou barvou vykřičníků. Logo města Ostravy je netradiční, pro některé provokativní. Tvůrci jsou ale přesvědčení že díky tomu zaujme a uvízne v paměti. OSTAVA!!! je marketingovou značkou, kterou se město prezentuje před veřejností nejen v České republice, ale také v zahraničí. [41]

Obrázek č. 2 Logo města Ostravy

Zdroj: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/o-meste/logo-mesta-ostravy>.

3.1.4 Slezská Ostrava

Obvod Slezská Ostrava vznikla ve 13. století, je součástí města Ostravy a nalézá se v Ostravské pánvi. Svou rozlohou 4175 hektarů je největším obvodem Ostravy a počtem obyvatel 21 tisíc se řadí na 4. místo jednotlivých obvodů Ostravy. Slezská Ostrava zahrnuje osm katastrálních území: Slezskou Ostravu, Antošovice, Heřmanice, Hrušov, Koblov, Kunčičky, Kunčice nad Ostravicí a Muglinov. Do roku 1919 měla tato část Ostravy přídomek Polská. Objevením uhlí v roce 1763 došlo k proměně původně zemědělských vesnic na průmyslovou oblast. Po ukončení těžební činnosti vznikly v areálech bývalých dolů firmy lehkého průmyslu. [15]

Slezská Ostrava bývá také charakterizována jako území, na kterém jsou na jedné straně staré chemické závody, skládky, odvaly, odkaliště a polorozpadlé kolonie se stovkami nepřizpůsobivých občanů. Na druhé straně je Slezská Ostrava lokalitou s výhledem na historické centrum Ostravy, která je považována za nejlukrativnější a nejluxusnější místo k bydlení v Ostravě. [44]

3.2 Důlní činnost na Ostravsku

Výskyt uhlí a počátky těžby na Ostravsku spadají do doby, kdy v habsburské monarchii vládli císařovna Marie Terezie a její syn císař Josef II. Jednoznačně podporovali využívání uhlí a těžbu. Formální brzdou v těžbě a dolování uhlí bylo zastaralé rakouské zákonodárství. Až v roce 1789 bylo dekretem uhlí zařazeno do tzv. horního regálu a uhlí mohl těžit každý objevitel naleziště. K největším producentům uhlí se řadila Polská a Moravská Ostrava. Těžní věže a vysoké pece vtiskly Ostravě její nezapomenutelnou tvář a neopakovatelnou atmosféru.

Dolování zapříčinilo změny v ekonomické a sociální struktuře města, ovlivnilo stavební vývoj a rozvoj komunikací, společenský, politický a kulturní život.

3.2.1 Historie dobývání uhlí na Ostravsku

V polovině 18. století začaly státní úřady upozorňovat na možnosti využívání nových druhů paliv, kamenného uhlí a rašeliny. Snažily se vyvolat pátrání po těchto nových možnostech. Ohlas byl však minimální, zareagovalo na něj jen pár jednotlivců, kteří začali pátrat na vlastní pěst. První zmínka o přítomnosti uhlí na Ostravsku se datuje k roku 1753. Historické nálezy naznačují, že se jednalo o oblast Moravské Ostravy. Po uhlí se tak začalo intenzivněji pátrat a zjistilo se, že řemeslníci v dané oblasti o něm vědí a používají ho pro svou vlastní potřebu např. ve svých dílnách.

Prvním přesně lokalizovaným nalezištěm uhlí je nález v údolí Burna z roku 1763 v dřívější Polské Ostravě. V roce 1780 byl učiněn druhý nález uhlí na Ostravsku. Bylo to na Landeku na Hlučinském panství, které v té době patřilo ještě k Prusku. V této oblasti se začalo v roce 1782 těžit, konkrétně to bylo na slojích Vilemína a Juliána. V oblasti Polské Ostravy se dlouho nenašel nikdo, kdo by zahájil těžbu. Bylo to také způsobeno tím, že poptávka po uhlí v té době nebyla vysoká. Uhlím se topilo pouze v císařských věznicích a používalo ho několik kovářů v okolí. Těžba se proto v té době nevyplatila. Hornická činnost se tak v Polské Ostravě začala rozvíjet od roku 1787. Soustředila se v Burni a na Bunčáku. V počátcích těžba spíše jen živořila. Objem těžby se začal zvyšovat až postupem času, ale i přesto ve srovnání s ostatními oblastmi českých zemí poněkud zaostávala. Rytmus těžby byl určován především rozvinutějším dolováním na Kladensku.

Hornictví se stalo důležité pro život v mnoha obcích. V roce 1848 to bylo především pro obyvatelstvo Polské Ostravy, Hrušova, Michálkovic a Moravské Ostravy. V ostatních částech Ostravy se začalo s těžbou až po roce 1849. Největší hornická činnost tak proběhla v letech 1831 – 1848, kdy bylo vybudováno 17 nových dolů. V období 1849 – 1866 pak vzniklo dalších 10 nových dolů. Další období v rozvoji důlní činnosti bylo spíše obdobím dosahování vysokých těžeb na základě zdokonalování těžebních metod. [28]

3.2.2 Vznik Ostravy jako průmyslového města

Objev a těžba uhlí v Ostravě do 40. let 19. století nijak zvlášť neovlivnil život obyvatelstva ani rozvoj města. Koncem 20. let 19. století pracovalo v dolech přibližně 160 horníků. Byli to převážně místní obyvatelé, jen zřídka se objevil odborník z Čech nebo Slezska. První změna přišla se vznikem prvních železáren ve Vítkovicích. Samotná výstavba železáren vyžadovala několik stovek dělníků a došlo tak k růstu počtu pracovních příležitostí. Přírůstkem počtu obyvatel bylo dosaženo především přistěhovalectvím, zejména z Haliče²⁸ a z Německa. Významným mezníkem v rozvoji Ostravy bylo napojení na železniční síť monarchie, která byla v dalších letech doplňována novými tratěmi. [39]

Objev uhlí, založení Vítkovických železáren a železniční spojení se tak stalo rozhodující při proměně malého a nevýznamného městečka v jedno z největších průmyslových center ve střední Evropě. Postupně také docházelo ke změnám v sociální struktuře obyvatelstva Ostravy. Začalo ubývat výrobních řemeslníků a naopak přibývat těch, kteří zabezpečovali služby a obchod. Nejvíce z nich prosperovali hostinští. Začaly se také budovat nové komunikace, které spojovaly město s významnými částmi. [39]

Celková industrializace a rozvoj těžkého průmyslu a těžby se však začal nepříznivě projevovat na životním prostředí ve městě. Pro Ostravu se tak stala charakteristická všudy přítomná špína. Boj s nečistotou trval několik desetiletí a i v dnešní době se někdy Ostrava označuje jako tzv. „špinavé město“. Špatné životní prostředí tak vedlo ke zhoršování zdravotního stavu obyvatelstva, častým epidemiím, vysoké úmrtnosti a snižování průměrného věku obyvatel. [39]

Intenzita prosazování vlivů rozvoje těžby uhlí a sním spojený příliv obyvatel a rozvoj města Ostravy byla v jednotlivých obcích různá a v různém časovém posunu. První obcí, která byla významněji ovlivněna nálezem a následnou těžbou uhlí byla Polská Ostrava. Na území Polské Ostravy, sousedního Hrušova a Michálkovic začala výstavba nových dolů. V roce 1829 se otevřela jaklovecká dědičná štola. Postupně byly založeny další štoly: Jáma Jindřich (1832), Vilém (1835), Jáma č. 2 (1838), Terezie, Trojice, štola na Hrušovské straně Jaklovce (1840), šachta Prokop (1841), jámy Luční a Ferdinand (1842), Michal (1843), Jan Maria (1844), Zárubek (1845), Josef (1847) a další. [29]

²⁸ Halič – nejméně hospodářsky vyvinutá a přelidněná oblast rakousko-uherské monarchie. Mapa viz příloha č. 2

3.2.3 Technická úroveň dolů

Jednotlivé doly v Ostravě nebyly na stejné technické úrovni. Díky návršní poloze polské Ostravy se do třicátých až čtyřicátých let 19. století používaly důlní štoly a k jejich větrání byly budovány mělké šachty. K dobývání uhlí se používaly jednoduché ruční nástroje jako např. želízka, mlátky, kylofy²⁹, ruční vrtáky a páčidla. Stěny a stropy štol a jam se vyztužovaly dřevěnou konstrukcí. Uhlí, které bylo narubáno, se vyváželo ze štol táčkami. Teprve v pozdější době se začaly používat dřevěné vozíky nebo dřevěné truhly na okovaných saních. Po přechodu na důlní činnost se začalo používat k vertikální dopravě jednoduchých rumpálů. V místech, kde se sestoupilo do větších hloubek, se začaly používat žentoury³⁰ na dobytčí pohon. Ty díky svým charakteristickým kuželovitým stavbám daly charakteristickou podobu některým částem Polské Ostravy a Michálkovic. Díky zvyšující se těžbě a rostoucí hloubce dolů bylo nezbytné přejít k jiným způsobům těžby. Začaly se používat parní stroje³¹. První parní stroj byl zřízen ve 30. letech 19. století na dole na Zámostí. Další v roce 1841 na jámě Prokop a v roce 1845 na Trojici.

Každý pracovník v dole měl svou registrační známku se svým osobním číslem. Znamky se tvarově lišily podle směn: ranní směna měla známky kulaté, odpolední směna kosočtvercové a noční trojúhelníkové. Horníkům sloužily tzv. řetízkové šatny, které byly rozděleny na dvě části: čistou a špinavou. V čisté části měli horníci schované své civilní oblečení, ve špinavé části tzv. fáračky tedy pracovní oblečení. Údržbu těchto šaten a také sprch měli na starosti takzvaní koupelníci. Horníci při práci používali hornické kahany. Ty byly vyrobeny ze železa a vážily kolem 7 kg. Tyto kahany horníci nosili u pasu, nebo používali háček, který v dole mohli přibít do dřeva. Kvůli bezpečnosti byly lampy zajištěny elektrozámkou, které zabraňovaly, aby je horník rozebral a upravoval. Hrozilo totiž riziko, že by mohla přeskočit jiskra a explodovat důlní plyny. V pozdější době se začaly používat čelovky. Ty byly pro horníky daleko pohodlnější než těžké kahany, protože byly vyrobeny z lehkého bakelitu. U pasu nosili pouze baterii, která byla s čelovkou spojena napájecím kabelem.

²⁹ Kylof – hornický krompáč.

³⁰ Žentour - původně rumpálové zařízení na vytahování rudy z dolů. Žentour slouží k převodu krouticího momentu působícího okolo svislé osy (tažný vůl zapřažený do oje se svislou osou otáčení) na krouticí moment působící okolo osy vodorovné (hlavní hřídel pohonu). Obrázek viz příloha č. 3.

³¹ Parní stroj – obrázek viz příloha č. 4.

Hlavní chodba v podzemí se nazývala překop. V této chodbě se proháněly důlní větry, které zásobovaly vzduchem i okolní štoly. Dveře do komory byly oplechované, uvnitř komory byl vysoký podtlak. Proto když chtěl horník tyto dveře otevřít, musel nejdříve otevřít malé okénko na dveřích. Díky tomu podtlak v komoře klesl, a pak šly dveře otevřít. Ve štolách byly u stropu umístěny platové vaničky s vodou. Bylo to proto, že když v podzemí explodoval metan, tlaková vlna všechny vaničky shodila a vyhlazená voda vytvořila ochrannou clonu. Kabina strojníka ve strojovně měla dvojité sklo a byla speciálně odhlučněna. Samotný těžní stroj se skládal ze dvou bubnů. Jeden buben lano navíjel a druhý naopak odvíjel. Pokud došlo na některém z dolů k nehodě, záchranáři se tam přesouvali pomocí speciálního autobusu. Hlavní báňská záchranárenská stanice se nacházela v Ostravě – Radvanicích a dochovala se dodnes. [26]

3.2.4 Útlum a zánik hornictví na Ostravsku

K prvnímu poklesu těžby uhlí na Ostravsku došlo v roce 1918. Tento rok přinesl pro ostravsko-karvinský revír určité změny. Došlo ke sloučení některých dolů a začalo se přecházet k podnikání. Pokles těžby z roku 1918 byl však v roce 1923 vystřídán postupným vzestupem. V roce 1929 došlo k celosvětové hospodářské krizi, která ovlivnila také těžbu. Ostravsko-karvinský revír se z této krize začal vzpamatovávat až v roce 1934. Prudký vzestup těžby si vyžádaly potřeby válečného hospodářství v roce 1943. V letech 1945 – 1948 došlo opět k poklesu těžby. Šlo však jen o krátkodobou záležitost a brzo došlo k opětovnému růstu. S rozvojem těžby však stále více rostl požadavek na kvalifikované, technicko-inženýrské a vědecké pracovníky. Začaly tak vznikat hornická učiliště, nabírali se brigádníci z celé republiky, vojenská služba byla vykonávána na šachtách. Těžba tak během 50 let 20. století výrazně vzrostla. Došlo k růstu celé ekonomiky Ostravska a k vybudování nových měst Poruba a Havířov.

V 60. letech 20. století nastala další ekonomická krize, která byla řešena pomocí ekonomické reformy, jejíž součástí byl i částečný útlum těžby uhlí. Došlo tak k uzavření např. dolu Libice v Petřkovicích, Trojice, Odra, Šalamon a Rudý Říjen. 70. léta pak přinesly nový růst těžby a snahu vybudovat nové závody na jihu od Ostravy. V této době se začala také řešit situace stále se zhoršujícího životního prostředí. Úsilí se soustředilo na zlepšení ovzduší a celkového životního prostředí na Ostravsku. Tento trend pokračuje do dnešní doby. V 80. letech byl, na základě strukturálních změn v národním hospodářství, vyvolán útlum těžby. V době útlumu byly doly organizační součástí akciové společnosti OKD, a. s., Ostrava. Všechny doly byly

soustředěny do čtyř organizačních celků: Důl Jan Šverma, Důl Ostrava, Důl Heřmanice, Důl Odra. Začátek postupné likvidace dolů se datuje k 1. 1. 1992. V průběhu 90. lete 20 století tak docházelo k postupnému útlumu těžby. Jako první ukončil svou činnost 31. 3. 1992 Důl Šverma, jako druhý ho následoval 31. 12. 1992 Důl Ostrava, třetím byl Důl Heřmanice dne 30. 6. 1993. Na posledním dole byla těžba uhlí ukončena 30. 6. 1994. Jednalo se o Důl Odra a tento den se datuje jako den ukončení těžby uhlí v ostravském revíru.³²

Útlum těžby uhlí v Ostravě přinesl mnoho problému v dosavadním životě obyvatelstva. Díky uzavření dolů došlo ke ztrátě mnoha tisíců pracovních míst nejen přímo na dolech, ale také v provozech, které byly na těžbě závislé. V Ostravě tak nezadržitelně rostla nezaměstnanost, se kterou se město jen těžko vyrovnávalo. Řada horníků totiž v dolech pracovala celý svůj život, neměli žádné odborné vzdělání a bylo pro ně těžké najít si jiné zaměstnání a uživit tak své rodiny. Dalším problémem byla ekologická zátěž, která vznikla na území Ostravy díky starým důlním jámám a štolám. Na některých jámách docházelo k nebezpečným výstupům unikajícího metanu na povrch. Tato zátěž byla postupně řešena sítí odplynovacích vrtů a vyhledáváním a utěšňováním starých jam a štol. Díky uzavření dolů vzniklo v Ostravě mnoho nevyužitých míst, která postupně chátrají a stávají se nebezpečnými.³³ [20]

³² Přehled uzavřených dolů na Ostravsku v 90. letech 20. století viz příloha č. 5.

³³ Přehled dolů na Ostravsku viz příloha č. 6.

4 Návrh využití technických památek bývalého dolu Bezruč

4.1 Důl Petr Bezruč

Areál bývalého Dolu Petr Bezruč se nachází v severovýchodní části Ostravy. Byl vybudován v části Hladnov na tzv. Jakloveckém kopci. První hornická činnost zde začala od roku 1838, samotná výstavba dolu byla provedena v roce 1842 a důl dostal název Terezie. Stal se víceúčelovou jámou mělkého dolu a od roku 1862 hlavní jámou hlubinného dolu. V roce 1860 byla u dolu zřízena koksovna. Významným mezníkem v rozvoji těžby se stal rok 1862, kdy byl důl napojen na báňskou dráhu. Rozvoj důlní činnosti si vynutil postavení větrné věže s jednoduchou větrací pecí. V roce 1872 byla těžní jáma prohloubena a vybavena parním těžním strojem a parním táhlovým čerpadlem. Další rekonstrukce proběhla v roce 1877, kdy se začal používat nový parní stroj. [49] [48] [2]

Obrázek č. 3 Důl Petr Bezruč

Název Terezie nesl důl až do roku 1942, kdy došlo ke změně názvu na Bergschacht. Po ukončení 2. světové války se důl na nějakou dobu vrátil k původnímu pojmenování Terezie, ale od roku 1946 byl název změněn na důl Petr Bezruč a tento název důl nese dodnes. [5]

Zdroj: <http://www.zdarbuh.cz/wp-content/upload/2009/07/dul-petr-bezruc.jpg>.

V roce 1946 se znárodněný důl stal součástí majetku podniku Ostravsko-karvinské kamenouhelné doly Ostrava (pozdější OKD). V rámci spojování ostravských důlních závodů byl v roce 1961 pod důl Petr Bezruč začleněn důl Trojice. K 1. 1. 1967 pak vznikl skupinový důl Ostrava, který společně s dolem Petr Bezruč tvořil také důl Zárubek. Těžba uhlí byla na dole Petr Bezruč ukončena k 30. 6. 1992, kdy následně došlo k zasypání důlní jámy, ale těžní věže zůstaly zachovány. Novější, kladivová věž byla kvůli svému špatnému technickému stavu v roce 2002 odstřelena, starší věž zůstala zachována a byla prohlášena technickou památkou³⁴. [48] [19]

³⁴ Přehled technických památek na Ostravsku viz příloha č. 7.

4.1.1 Kulturní památky v areálu bývalého dolu Petr Bezruč

Dnešní podoba celého areálu je poznamenána dlouholetým těžebním a stavebním vývojem. Nachází se na rozloze přibližně 10 ha nad centrem Ostravy. V minulosti byla hlavní náplní areálu především těžba, úprava a distribuce uhlí. V dnešní době zde probíhají pouze práce, které jsou nezbytně nutné pro údržbu a bezpečnost areálu. Oblast má pod správou firma Diamo, která zde provádí likvidační a sanační práce na povrchu. Několik objektů má ve svém vlastnictví, část pronajímá jiným firmám, některé objekty již prodala a ostatní jsou nevyužité a vytváří chátrající torza. V areálu dolu Petr Bezruč se nachází tři kulturní památky:

- těžní budova s těžní věží Terezie,
- strojovna těžního stroje,
- strojovna pomocného těžního stroje.[5]

Těžní budova s těžní věží Terezii³⁵

Objekt se skládá z těžní budovy a těžní věže. Těžní budova je zděná, postavená na podélném půdoryse se zastřešenou sedlovou střechou s výrazně zpevněnými nárožními. Z venkovní strany je doplněna ocelovou konstrukcí. Vnitřní i venkovní omítka je popraskaná, betonové podlahy jsou ve špatném stavu. V objektu chybí okenní otvory s ocelovými vraty. Těžní věž tvoří dvě ocelové věže s odlišnou výškou, umístěné těsně vedle sebe a otočené vzájemně v úhlu 90 stupňů. Konstrukce těžní věže je celkově v dobrém technickém stavu. [6]

Strojovna těžního stroje³⁶

Budova má půdorys ve tvaru písmene „L“ se vstupem ve štítové stěně. Jedná se o přízemní ocelovou konstrukci, která se skládá ze dvou částí, rozdělených střední příčkou. Podlahy tvoří keramická dlažba, okna jsou ocelová, stejně jako venkovní schodiště. Budova je v celkem dobrém technickém stavu. [6]

Strojovna pomocného těžního stroje³⁷

Přízemní podsklepený objekt zastřešený pultovou a sedlovou střechou. Svislé nosné konstrukce jsou v dobrém technickém stavu. Podlahy jsou vyrobeny z keramické dlažby. Sdružená ocelová okna jsou v dobrém stavu. [6]

³⁵ Foto viz příloha č. 8.

³⁶ Foto viz příloha č. 9.

³⁷ Foto viz příloha č. 10.

4.1.2 Popis celého areálu³⁸

Při vstupu do areálu Petr Bezruč si jako prvního můžeme všimnout pozůstatku jámy č. IX. Za jámou, již v areálu se po levé straně nacházejí tři budovy, které jsou propojeny zděnou chodbičkou. Jedná se o objekt č. 002 – správní budovu závodu a budovy č. 004 – bývalé koupelny. Tyto budovy vlastní firma Vilis M.I.C. Enzym, s.r.o. Část budovy č. 004 a také budova č. 312 patří firmě Demoz Trade, s.r.o., která se zabývá stavebními a zemními pracemi spojenými s přípravou stavenišť. Firmě Vilis M.I.C. patří také budova č. 001, která se nachází po pravé straně při vstupu do areálu. Tato budova je však nevyužita a postupně chátrá. Na konci této budovy zahne doprava a pokračujeme areálem. Po pravé straně stojí budova č. 301, která je ve vlastnictví firmy Arnet Ostrava, s.r.o. Naproti této budovy se nalézají pozůstatky jámy č. VII. Patří zde budova firmy Diamo, s.p. č. 038, a nové koupelny s přístavbou (budovy č. 118 a 218). Vrátime se zpět k budově č. 301 a pokračujeme dále k budovám č. 330 a 314, které patří firmě Forecast INT, s.r.o. Cesta zde zahýbá doleva a po pravé straně se nám naskytne krásný pohled na haldu Ema a také na pozůstatek kolejí, které se zde používaly v době těžby. Na levé straně se rozprostírá štola, která postupem času chátrá. Pokračujeme dále po cestě a přicházíme k místu, kde byla v minulosti jáma č. V. V dnešní době se zde nachází budova č. 015 patřící firmě Celsia, s.r.o. Po pravé straně stojí ještě dva objekty, a to budova č. 016 – remíze lokomotiv a budova dílen VOKD č. 048. Mezi těmito budovami vede úzká cestička, která by nás dovedla až na haldu Ema. V dnešní době je ale na začátku cesty ocelová závora a vstup je tak znemožněn. Když pokračujeme dále, vidíme po levé straně oplocený stavební uzávěr s možným výstupem metanu. Jedná se o pozůstatky po nové jámě Bezruč č. 2. Na konci této ulice se nachází budova č. 313, kterou vlastní firma Petrocard Czech, s.r.o. Za tímto objektem jsou umístěny další tři chátrající torza patřící firmě Diamo, s.p.. Jedná se o objekty č. 033 – sklad olejů a č. 034 – hlavní sklad. Nalevo od budovy č. 313 můžeme vidět další komplex budov ve vlastnictví firmy Diamo, s.p. (041 – mechanické dílny, 042 – koupelny u mechanických dílen). Pokračujeme dále a dojdeme k budově č. 032 což je budova nové kompresorovny. Kdybychom zahruli doprava, došli bychom k druhému možnému vstupu / výstupu areálu. My ale pokračujeme rovně a přicházíme k místu, kde se dříve tyčila chladicí věž. Dalším objektem je budova č. 305 ve správě firmy OKD, a.s. Za touto budovou se nachází zrekonstruovaná budova Revírní bratrské pokladny. Pomalu se vracíme ke vstupu do areálu. Cestou ještě míjíme po levé straně objekt č. 008 a také oblast, kde dříve byla větrná jáma Bezruč č. 1. Zde nalézáme tři hlavní objekty celého areálu. Jedná

³⁸ Mapa areálu, viz příloha č. 11.

se o trojici kulturních památek: strojovnu těžního stroje (110), strojovnu pomocného těžního stroje (210) a těžní věž s těžní budovou (019). Vedle budovy pomocného těžního stroje se nachází ještě dvě budovy, a to budova č. 003 – dílna důlního provozu a budova č. 009. V objektu se tedy nachází mnoho majitelů pozemků a firem. Většina budov postupně chátrá a je více než žádoucí restrukturalizovat tuto oblast.

4.2 Návrh využití objektu bývalého dolu Petr Bezruč

Bývalý objekt dolu Petr Bezruč není v současné době plně využíván a z převážné části chátrá. Navrhovala bych v první řadě vyvinout snahu k zachování a obnově technických památek nacházejících se v objektu areálu. Následně bych navrhovala úpravu celého okolí s možností bytové výstavby s občanskou vybaveností. Některé budovy jsou ve velmi špatném technickém stavu a jejich rekonstrukce není vhodná jak z ekonomického, tak i stavebního a technického hlediska. Doporučovala bych proto tyto budovy odstranit, protože nepatří do uvažovaného jádrového území. Místo nich bych doporučila výstavbu účelových objektů k bydlení, pro společenské využití, služby apod. Ostatní budovy, které nejsou v tak špatném technickém stavu, doporučuji zrekonstruovat a využít pro další účely, např. pro obchodní záležitost, kanceláře, ubytovací prostory. Došlo by tak k vybudování nových možností k bydlení a zároveň k zachování a obnově historických památek. Je potřeba současným firmám, které vlastní budovy v areálu, nabídnout jiné prostory, aby mohlo dojít k realizaci výstavby bytové a občanské vybavenosti.

4.2.1 Využití kulturní památky - těžní budova s těžní věží Terezie

Těžní věž Terezie má na svém vrcholu plošinu, na kterou je možné v současné době vystoupit po původních strmých schodech. Z plošiny věže je krásný výhled na celý areál bývalého dolu Petr Bezruč, ale také na zalesněnou haldu Ema a Trojické údolí, centrum Ostravy a přilehlé městské obvody. Za dobrého počasí je možno vidět i vrcholky hor Beskyd a Jeseníků. Bylo by škoda nevyužít takového místa k vybudování **vyhlídkové věže** nebo **rozhledny**. Současné schodiště je však z bezpečnostních důvodů nevyhovující, proto bude potřeba jeho rekonstrukce, která může být provedena různými alternativami.

Obrázek č. 4 Těžní věž Terezie

Zdroj: www.ostravaci.cz

Alternativa 1: Postavit nové schody vedle těžní věže. Např. točivé tzv. vřetenové schodiště se zábradlím.

Alternativa 2: Vybudovat k věži jednoduchý výtah, nebo bezpečnostní zdvižnou plošinu pro přepravu návštěvníků.

Alternativa 3: Kombinace obou předešlých alternativ. Tedy postavení nového schodiště i vybudování výtahu nebo bezpečné zdvižné plošiny.

Přikláníla bych se k alternativě 3 – aby návštěvníci mohli vystoupit na vyhlídkovou věž po schodišti, ale zároveň aby tu byla možnost zpřístupnění rozhledny i např. starším nebo méně pohyblivým občanům. Na vrchol věže navrhuji umístění tabulí s přiblížením okolí, co mohou návštěvníci před sebou vidět (jaké významné stavby, hory, pohoří apod.). Dále by zde měly být umístěny dalekohledy pro ještě lepší výhled a prozkoumání okolí.

K věži přiléhá také těžní budova. Tato budova je ve špatném technickém stavu, proto bude potřeba její celková rekonstrukce. Zde bych zřídila „**hornickou galerii**“, kde by se konaly výstavy z minulosti hornictví. Navrhovala bych, aby zde vystavovali svá díla začínající umělci, ale také amatéři, studenti, žáci ZÚŠ a děti z mateřských škol..

4.2.2 Využití kulturní památky - strojovna pomocného těžního stroje

Jedná se o přízemní stavbu, která vyžaduje rekonstrukci. Do zrekonstruovaného prostoru bych umístila **muzeum dolu Petr Bezruč**. V současné době se v budově uchoval pomocný těžní stroj z roku 1914, hloubkoměr, tachograf a kabinka s řízením jízdy. Vše bych zde ponechala a využila jako exponáty. Doplnila bych to různými fotografiemi z historie hornictví, hornickými pomůckami a vybavením, uhlím a jinými materiály. Navrhovala bych, aby zde byl průvodce, který by návštěvníky seznámil s historií dolu a s tím, jak to v dolech fungovalo. Nejlépe by bylo, kdyby to byl nějaký bývalý horník, který s tím má vlastní zkušenosti.

Obrázek č. 5 Strojovna v dnešní době

Zdroj: www.ostravaci.cz

4.2.3 Využití kulturní památky – strojovna těžního stroje

Budova je v celkem dobrém technickém stavu, proto ji doporučuji částečně zrekonstruovat a vytvořit z ní hezkou havířskou **hospůdku tzv. harendu**. Budova je rozdělena na dvě části, je zde tedy dostatek místa pro vybavení hospůdky. Strojovna je podsklepena, takže by se dalo využít i těchto prostor např. pro úschovu soudků s pivem a ostatní pití. Harenda by měla být ve starém hornickém duchu, zanechala bych zde těžní stroj, který se v budově v současné době nachází. Dále bych hospůdku vybavila stylovým dřevěným vybavením (stoly, židle, lavice). Atmosféru hornického prostředí bych se snažila vytvořit pomocí dekorace. Na stěny bych umístila staré fotografie z dolu, mapky, prapory horníků³⁹, ukázky oblečení horníků, přilby. Rozmístila bych zde hornické vybavení a pomůcky (kahany, želízka, mlátky, páčidla). Interiér harendy bych vybavila stylovými krbovými kamny, která by hospůdku v zimním období vytápěla. Návštěvníci by také určitě uvítali v letním období venkovní posezení.

Také kuchyně by měla být stylová a v hornickém duchu. Měla by zde být zachována staročeská kuchyně doplněna určitými „hornickými specialitami“ jako např. báp, uhlířina, muzika, pивní polévka nebo kapouni. Zavedla bych zde různá zábavná vystoupení např.

³⁹ Prapor horníků – svislý obdélník rozdělený svisle na dvě části, levá část je černá, pravá část zelená. Uprostřed praporu jsou umístěny dvě překřížená kladiva bílé barvy.

taneční zábavy, bály, country vystoupení, čtení hornických vtipů. Prostor harendy by mohl využívat také Klub českých turistů nebo Klub přátel hornického muzea v Ostravě. Mohly by se zde pořádat různé přednášky např. o cestování, historii Ostravy, dobývání uhlí na Ostravsku. Možnosti využití harendy je tedy spousta. Název harendy by měl vycházet z historie, navrhovala bych např. „Harenda Terezie“ nebo „Jaklovecká Harenda“.

4.2.4 Využití ostatních budov v areálu

Budovy, které odpovídají technickému stavu, bych doporučila zrekonstruovat a využít pro vytvoření **společenského a kulturního domu**. Zde by se pořádaly různé kulturní a vzdělávací akce, např. plesy, firemní večírky, divadelní představení, přednášky, vystoupení dětí z mateřských a základních škol apod. Dále bych v areálu vybudovala **dům služeb**, kde by obyvatelé mohli nalézt kadeřnictví, kosmetiku, prádelnu s čistírnou. Kanceláře by zde mohli mít advokáti, právníci, notáři, architekti, účetní apod. Mohla by zde být také umístěna jazyková škola. V okolí areálu se nachází pouze jeden větší obchod. Jedná se o Penny market, který má však omezený sortiment. Navrhují proto výstavbu většího supermarketu, s větším sortimentem. Dojde tak k uspokojení potřeb obyvatel, kteří by museli dojíždět za většími nákupy do centra města. Navrhují také výstavbu nových bytových prostorů. S tím by do oblasti přišli noví občané, kteří by určitě uvítali, kdyby se zde nacházela např. **mateřská školka, cukrárna, kavárna**. Vytvořila bych zde také malé **náměstíčko**, s možností odpočinku. Umístila bych zde proto lavičky a pro lepší atmosféru, bych to doplnila fontánou nebo jiným vodním prvkem. Navrhovala bych také vytvoření **dětských hřišť**. Jedno hřiště by bylo určeno pro malé děti, kde by se nacházely různé prolézačky, houpačky, skluzavky, pískoviště, zahradní domečky, dětské kolotoče apod. Druhé hřiště bych vytvořila pro starší děti. Jednalo by se o tzv. multifunkční hřiště, které by děti mohly využít pro košíkovou, volejbal, tenis, badminton, fotbal a v zimě pro bruslení. Další možnosti by byla výstavba **vysokoškolských kolejí** na okraji areálu. V Ostravě se nachází několik vysokých škol, ale není zde dostatek kolejí. Nově vybudované koleje by mohli používat studenti z Vysoké školy podnikání, která se nachází nedaleko areálu. Dále by ji mohli využít studenti VŠB – ekonomické fakulty, kteří by to měli na tyto koleje blíže, než na koleje v Ostravě – Porubě. Zajímavou myšlenkou by bylo také vybudování **letního kina** nebo **amfiteátru**, které by si své příznivce určitě našlo, jak z řad studentů, tak i ostatního obyvatelstva Ostravy.

4.3 Analýza poptávky, konkurence a marketingové nástroje

V této části bude řešena marketingová analýza pro fiktivní projekt využití technických památek bývalého dolu Petr Bezruč. Tato analýza patří k nejdůležitějším dokumentům první etapy projektu, který je podle ní hodnocen. Jednotlivé části marketingové analýzy dále slouží pro vyplnění aplikace BENEFIT7⁴⁰, finanční a ekonomickou analýzu projektu. Analýza je vypracována na základě dostupných informací.

4.3.1 Definování cílových skupin

Projekt je zaměřen na turisty a návštěvníky Ostravy se zájmem o historii a hornictví. Na základě provedených analýz, bylo určeno, že projekt bude přínosný pro následující skupiny:

Turisté - návštěvníci

Hlavní cílovou skupinou jsou turisté, kteří mají zájem dovědět se něco z historie hornictví a okolí Ostravy. Můžeme zde zařadit jak turisty domácí, tak i zahraniční. Další skupinou turistů se mohou stát výlety školských zařízení a různé exkurze ze základních, středních i vysokých škol, jak z města Ostravy a Moravskoslezského kraje, tak i z ostatních oblastí. Jelikož se v blízkosti bývalého dolu Petr Bezruč nacházejí další atraktivní místa k zhlédnutí (zoo, halda Ema, Trojické údolí, Slezskoostravský hrad, výstaviště Černá louka, atd.), může se zrekonstruovaný areál bývalého dolu Petr Bezruč stát vyhledávanou turistickou destinací.

Obyvatelé města Ostravy, Moravskoslezského kraje a okolních měst – rodiny s dětmi

Nejenom turisté mohou mít užitek z rekonstruovaného a zpřístupněného areálu bývalého dolu Petr Bezruč. Obyvatelé města a přilehlého okolí budou moci využít prostor pro trávení volného času a také k pořádání určitých kulturních, historických a společenských akcí. Rodiny s dětmi z Ostravy ale i okolních měst, budou mít možnost dalšího výletu a trávení volného času. Prohlídku kulturních památek v areálu mohou spojit s procházkou na haldu Ema nebo s návštěvou některého dalšího místa v blízkosti. Naskytne se jím tak možnost celodenního výletu s možností připomenout si dávnou historii města a důlní činnosti. Výlet mohou zpestřit návštěvou stylové harendy nebo jiné restaurace v okolí.

⁴⁰ BENEFIT7 – elektronická žádost pro projekty.

Soukromé subjekty

Areál mohou využít také soukromé subjekty k pořádání různých akcí. Především se bude jednat o prostor bývalé strojovny s těžním strojem, kde by měla vzniknout hornická harena. Podnikatelé mohou místo využít pro pořádání různých společenských akcí, večírků a oslav. Prostor se může využít také k pořádání různých přednášek a schůzek sběratelů.

Začínající umělci – řezbáři, malíři atd.

Areál bývalého dolu Petr Bezruč se stane významné a vyhledávané místo pro začínající umělce. Bude jim umožněno vystavovat svá amatérská díla v galerii, která zde vznikne. Jedinou podmínkou bude, aby díla souvisela s hornictvím a historií.

Osoby se sníženou pohyblivostí

Všechny tři památky budou vybaveny bezbariérovým vstupem a na věži, kde vznikne rozhledna, bude vybudován výtah, aby byla přístupná i méně pohyblivým a starším občanům.

4.3.2 Analýza konkurence

Tabulka č. 2 Analýza přímé konkurence

Důl	Popis	Ceny	Otevírací doba
Landek	Střední trasa – důl + expozice báňského záchranářství	150 Kč dospělí, 75 Kč děti 6 – 15 let, důchodci a studenti, 380 Kč rodinné vstupné (2 dospělí + 2 děti)	Pondělí zavřeno ÚT – NE 9:00 – 18:00
	Malá trasa – expozice báňského záchranářství	70 Kč dospělí, 35 Kč děti 6 – 15 let, důchodci a studenti	Pondělí zavřeno ÚT – Ne 9:00 – 18:00
Důl Michal	Prohlídka	90 Kč dospělí, 50 Kč děti, senioři nad 64 let, studenti, 220 Kč rodinné vstupné (2 dospělí + 2 děti)	Duben: So - Ne Květen – září: Út – Ne Říjen: So – Ne Listopad – březen: zavřeno
Důl Hlubina	Prohlídka	80 Kč dospělí, 40 Kč děti do 12 let	So – Ne (v rámci sezóny)
Vyhlídková věž Nové radnice	Rozhledna	20 Kč za osobu	Letní čas: 9:00 – 19:00 Zimní čas: 9:00 – 17:00

Zdroj: vlastní zpracování

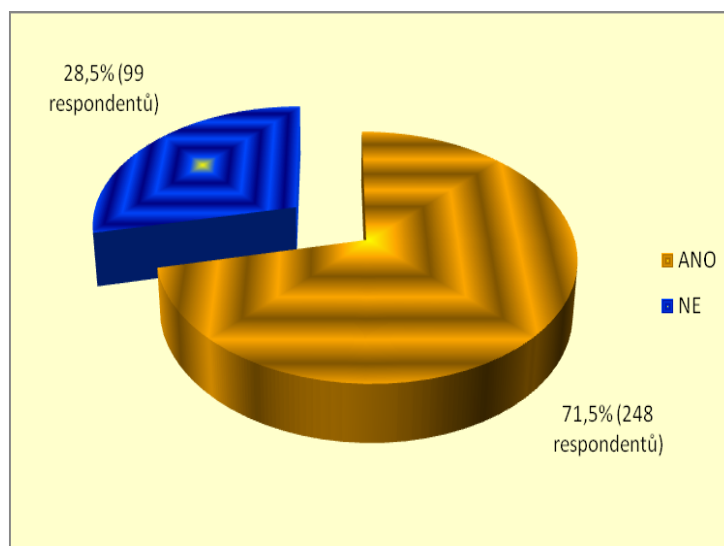
Výše uvedená analýza zkoumá přímou konkurenci pro areál bývalého dolu Petr Bezruč. Největším konkurentem z hlediska poskytovaných služeb je hornické muzeum Landek, které pro své návštěvníky přichystalo jak historické tak i sportovní a kulturní vyžití. Nacházejí se zde důlní exponáty, expozice důlního záchrannářství, podzemní expozice. Celý areál je pak doplněn dalšími možnými aktivitami: tenisový areál, cyklostezka, cyklokrosová dráha, dětská mini ZOO a další. Hornické muzeum Landek tak nabízí využití pro všechny věkové kategorie. Z hlediska vzdálenosti je pro důl Petr Bezruč konkurentem Důl Michal, který je vzdálený pouhé 3,5 km. Další konkurencí z hlediska historického využití zaměřeného na hornickou tematiku, může být také Důl Hlubina a Vítkovické železářny, kde také probíhají prohlídky. Důl Hlubina bývá často také nazýván jako „Ostravské Hradčany“. Z hlediska využití těžní věže jako rozhledny, řadíme mezi přímé konkurenty vyhlídkovou věž Nové radnice, která je umístěna v centru města.

4.3.3 Odhad poptávky

V měsících listopad a prosinec 2010 bylo provedeno dotazníkové šetření⁴¹ zaměřené na možnost nového využití areálu bývalého dolu Petr Bezruč. Šetření probíhalo na čtyřech místech: v centru Ostravy, v zoologické zahradě, na vrcholku haldy Ema a v prostorách výstaviště Černá louka. V samotných prostorách areálu bývalého dolu Petr Bezruč šetření neprobíhalo z důvodů, že se v dnešní době v areálu moc návštěvníků nezdržuje. Celkem bylo osloveno 347 respondentů nejen z Moravskoslezského kraje. Z dotazovaných převažovali muži, kterých bylo 62 %, zatímco žen pouze 38 %. Z věkového hlediska odpovědělo nejvíce respondentů ve věkové hranici 19 – 30 let. Nejméně pak odpověděli lidé ve věkové hranici 65 let a více. Většina dotazovaných hodnotila současné využití areálu bývalého dolu Petr Bezruč za nevyhovující a uvítala by rekonstrukci technických památek v areálu a jejích plnohodnotné využití. 71,5 % dotazovaných odpovědělo, že by mělo zájem o rekonstrukci bývalého areálu dolu Petr Bezruč a přibližně 45 % respondentů by areál po rekonstrukci navštěvovalo. To můžeme interpretovat tak, že po rekonstrukci areálu dojde k navýšení předpokládané poptávky o 45 %. Někteří respondenti také poskytli své vlastní nápady pro budoucí využití areálu a jednotlivých objektů. Většina však po krátkém představení navrhovaného projektu souhlasila s návrhem projektu, realizací a obnovu jednotlivých kulturních památek.

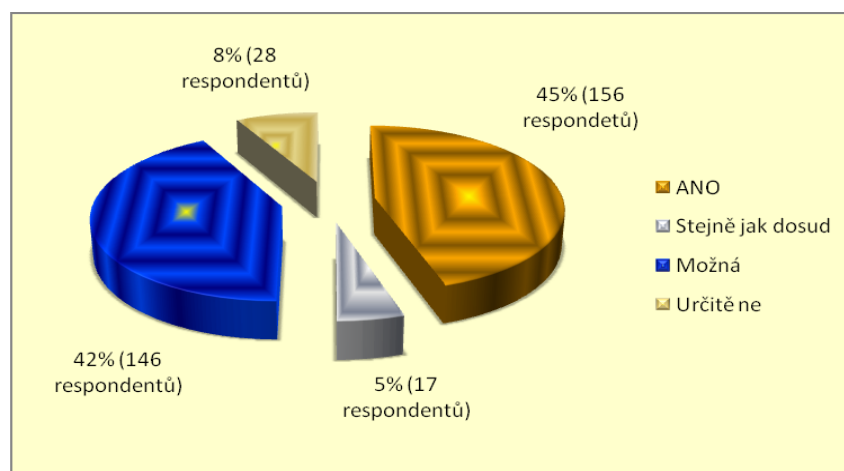
⁴¹ Dotazník viz příloha č. 15

Graf č. 1 **Zájem o rekonstrukci bývalého dolu Bezruč u náhodných respondentů (v %)**

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 2 **Budoucí návštěvnost areálu podle dotazovaných respondentů (v %)**

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.4 Marketingový mix

Produkt

Výstupem projektu bude zrekonstruovaný areál bývalého dolu Petr Bezruč. Konkrétně se jedná o rekonstrukci 3 objektů: těžní budova s těžní věží, strojovna pomocného těžního stroje, strojovna těžního stroje.

Tabulka č. 3 Výstupy projektu

Rozhledna na těžní věži	Po rekonstrukci a opravě původního schodiště a zajištění přístupu i pro méně pohyblivé občany vznikne na těžní věži rozhledna. V budově přiléhající k těžní věži bude vybudována galerie zaměřena na hornickou tematiku a historii.
Muzeum dolu Petr Bezruč	Z původní budovy strojovny pomocného těžního stroje po rekonstrukci vznikne muzeum, které bude zaměřeno nejen na minulost dolu Petr Bezruč, ale na celou hornickou historii na Ostravsku a okolí.
Hospůdka „Harenda“	V budově strojovny těžního stroje bude vybudována stylová hospůdka tzv. „Harenda“, která bude zařízena v hornickém stylu.

Zdroj: vlastní zpracování

Propagace

- a) **Internetové zdroje:** budou vybudovány vlastní internetové stránky areálu dolu Petr Bezruč, kde se internetový návštěvník dozví veškeré základní informace (popis areálu, stručná historie, nabízené prohlídky, otevírací doby, vstupné, plánované akce apod.). Internetové stránky budou pravidelně aktualizovány a doplňovány aktuálními informacemi. Odkazy na webové stránky budou také umístěny na stránkách oficiálního portálu města Ostravy a dále například na hrady.cz, tustika.cz, kudyznudy.cz, rozhlednyunas.cz a dalších webových stránkách.
- b) **Propagační materiály:** budou vyrobeny propagační letáky, které budou chodit do poštovních schránek obyvatelů města Ostravy, vlastní propagační materiály, pohlednice, leporela, letáky. Propagační materiály budou také otištěny v různých periodikách zaměřených na turistiku, hornictví, výlety apod.
- c) **Rádio a televize:** propagace v různých rádiových stanicích a televizních programech.

Místo

Řešený projekt je v rámci poskytování svých služeb vázán svým sídlem v areálu bývalého dolu Petr Bezruč ve Slezské Ostravě. Vzdálenost od centra města je kolem 5 km. Výhodou je také blízká trolejbusová zastávka, která poskytne návštěvníkům spojení s vlakovou a autobusovou dopravou. Vzdálenost na Ústřední autobusové nádraží je přibližně 4 km, na hlavní vlakové nádraží 4,5 km a na nejbližší letiště v Mošnově 25 km. Areál se nachází blízko dalších významných turistických míst např. zoologická zahrada je vzdálena necelý kilometr, Slezskoostravský hrad 2 kilometry, výstaviště Černá louka je vzdálena 3 kilometry.

Tabulka č. 4 **Otevírací doba jednotlivých objektů**

Objekt	Otevírací doba
Galerie	duben – říjen 9:00 – 19:00 listopad – březen 10: 00 – 17: 00
Muzeum	Duben – říjen 9:00 – 19:00 Listopad – březen 10:00 – 17:00
Rozhledna	Letní čas: 9:00 – 20:00 Zimní čas: 10:00 – 18:00
Harenda	PO – ČT 10:00 – 22:00 PÁ – SO 10:00 – 24:00 NE 10:00 – 20:00

Zdroj: vlastní zpracování

Cena

Z marketingového hlediska existuje několik způsobu stanovení ceny. V případě tohoto projektu je předběžná cena stanovena metodou tvorby cen orientované na konkurenci a zákazníka. Stanovení této ceny se opírá o výsledky cenového výzkumu. Výzkum může být orientován pouze na ceny na domácím trhu nebo i na ceny porovnatelných služeb na trzích zahraničních. V našem případě jsme výzkum konkurenční ceny zaměřili na domácí trh v blízkosti místa projektu. Konkrétně byla cena stanovena metodou komparační stanovení ceny podle cen konkurence, což znamená, že se cena stanovuje buď kolem ceny, nebo pod cenou, za kterou je služba poskytována u konkurence. Bude stanovena jednotná cena pro dospělé osoby a snížené vstupné pro děti ve věkové hranici 6 – 12 let, pro studenty, osoby ZTP a důchodce. Dále bude také stanovené zvýhodněné vstupné v případě návštěvy všech prostorů areálu. V provozní fázi projektu se počítá s částečným krytím provozních nákladů Dolu Petr Bezruč z příjmů ze vstupného, pronajmu hospůdky, z kulturních a společenských akcí.

Tabulka č. 5 **Ceny výstupů projektu (včetně DPH)**

Rozhledna a galerie	60 Kč dospělí, 40 Kč děti 6 – 12 let, studenti, ZTP a důchodci
Muzeum	100 Kč dospělí, 70 Kč děti 6 – 12 let, studenti, ZTP a důchodci
Hospůdka „Harenda“	Pronájem „Harendy“ pro pořádání oslav, kulturních a společenských akcí, svateb apod. 1000 Kč/den

Zdroj: vlastní zpracování

5 Návrh využití haldy Ema, Trojického údolí a okolí⁴²

5.1 Halda EMA

Halda Ema, někdy také nazývána „halda Ema – Terezie“, je jediný památkově chráněný odval v ostravsko-karvinském revíru. Nachází se na pravém břehu řeky Ostravice v hornicky dlouhodobě využívané oblasti. Na severozápadě a východě sousedí s městskou zástavbou rodinných domků, na severu a severozápadě s areálem bývalého dolu Petr Bezruč a na jihozápadě s údolím Trojice, kde se v minulosti nacházela koksovna. Jde o kuželovitý komplex odvalů bývalých dolů Terezie, Ema, Trojice a koksovny Trojice. [21] [3] [1]

Donedávna byla halda Ema považována za nejvyšší bod Ostravy. V této době to již neplatí, protože výška haldy se postupně mění. Je to v důsledku přirozeného sléhávání nasypaných hlušin. Přesto halda Ema tvoří nejvýraznější pohledovou dominantu středu Ostravy. Za příznivého počasí nabízí široký výhled na celou Ostravu a Podbeskydí. Uvnitř haldy vznikají vysoké teploty, které mohou být až kolem 1500 °C. V tělese odvalu probíhají už několik desetiletí termické procesy a viditelné exhalace. Za jedinečné a zajímavé jsou považovány kouřové obláčky, které vycházejí z nitra haldy. Jde o horké plynné exhalace obsahující převážně kyslíčník siřičitý. Díky těmto okolnostem na vrcholu nikdy nebývá sníh a v teplých částech roku je halda porostlá teplomilnou stepní florou. [21]

Obrázek č. 6 Halda Ema

Odval byl využíván od roku 1920 do roku 1995 k ukládání hlušiny z provozu dolů Ema, Trojice a Petr Bezruč (Terezie). Mimo běžné karbonské horniny s vysokým obsahem spalitelných látek zde bylo uloženo i množství stavebního, komunálního a domovního odpadu. Lokalitu negativně ovlivnila úzká spojitost s přilehlým odvalem dolu Trojice, na kterém došlo v šedesátých letech minulého století k samovznícení a požáru. Podle územního plánu města Ostravy je předpokládáno využití

⁴² Mapka lokality halda Ema a Trojického údolí viz příloha č. 12.

zájmového území odvalu Ema charakterizováno jako území pro volnočasové aktivity, v 90 letech se uvažovalo využít území pro botanickou zahradu, arboretum⁴³, která byla nakonec přesunuta do oblasti zoologické zahrady. [21]

5.1.1 Pěší stezka, cyklostezka, stezka pro koně

V současné době je halda přístupná pomocí nové **turistické trasy**, která byla slavnostně otevřena 24. dubna 2010. Start naučné stezky začíná u tramvajové zastávky výstaviště Černá louka, pak stezka vede přes řeku Ostravici po Hradní lávce na Slezskoostravský hrad. Dále pokračuje kolem kostela svatého Josefa, na židovský hřbitov až k haldě. Na samotný vrchol z bezpečnostních důvodů stezka nevede. Zpáteční cesta vede kolem Ketličkova muzea, Slezskoostravské radnice a přes Sýkorův most zpět do výchozího bodu na Černé louce. Celá trasa je značena žlutými turistickými značkami a je dlouhá přibližně 7 kilometrů. Cestu lemují 12 informačních tabulí s popisem historických, přírodních i technických zajímavostí v okolí. [22]

Kromě této pěší stezky, bych navrhovala vytvoření také **cyklostezky**. Cykloturistika se v poslední době stále více rozrůstá a stává oblíbenější. Bylo by proto dobré zajistit zpřístupnění haldy také na kolech. Z bezpečnostních důvodů by měla cyklostezka vést jinudy než pěší stezka. Příkladně bych se pro zachování přírodních podmínek pro cestu, nevolila bych asfaltovou cyklostezku. Pěší stezka by se s cyklostezkou propojovala pouze v místech, kde jsou umístěny naučné tabule, aby měli i cyklisté možnost se během cesty dovědět něco nového a seznámit se s historickým vývojem okolí. Cyklostezka by se napojovala na ostatní již existující cyklostezky v Ostravě.

V blízkosti haldy Ema se nachází jezdecký oddíl SK Mušketýr. Tento oddíl zajišťuje výuku dětí i dospělých v jízdě na koních, projížďky a agroturistiku po nedalekém okolí. Doporučovala bych proto v okolí haldy vyznačení **jezdeckých tras**. Na haldu Ema by tak byl zajištěn přístup turistům, milovníkům cykloturistiky a také lidem, kteří se na svět nejraději dívají z koňského sedla. Je ale důležité, aby si všichni navzájem nepřekáželi a neohrožovali se. Proto doporučuji vybudování zvlášť pěší stezky, cyklostezky i jezdecké trasy.

⁴³ Arboretum – parková sbírka živých dřevin.

5.1.2 Vláček na haldu Ema

V minulosti vedla na haldu Ema důlní železnice, která odvážela hlušinu na haldu. Mohlo by tak dojít k vybudování úzkokolejky, která by byla replikou bývalé železnice. Trasa by vedla od bývalého dolu Petr Bezruč, na ulici Na Najmanské a do Trojického údolí. Po cestě by bylo několik zastávek, kde by cestující mohli vystoupit a prohlednout si okolí. První zástavku bych umístila nedaleko vstupu do zoologické zahrady, aby si návštěvníci mohli prohlédnout stále se obnovující a rozrůstající zoologickou zahradu v Moravskoslezském kraji. Další zástavka by byla u haldy Ema, kde by se návštěvníci mohli pokochat krásným výhledem po nedalekém a za hezkého počasí i vzdálenějším okolí. Zastávku bych umístila také nedaleko jezdeckého oddílu SK Mušketýr, aby si milovníci koní mohli jít prohlédnout jízďárny nebo absolvovat projížďku na koni. Poslední zástavka by byla v Trojickém údolí. Zde by po rekonstrukci vznikl areál volného času, kde by návštěvníci měli dostatek možností svého vyžití. Dále se zde také nachází starý židovský hřbitov a nedaleko Slezskoostravský hrad a výstaviště Černá louka. Přiklání bych se pro zavedení celodenní jízdenky, aby si návštěvníci mohli sami zvolit, kam se chtějí podívat a mohli si to v klidu prohlédnout. Následně by znovu nastoupili do vláčku a pokračovali do dalšího místa, se kterým by se chtěli seznámit. Vláček by mohl vest po kolejích, které by byly znovu obnoveny, nebo by mohlo jít o vláček na kolech. Byl by vyroben v replice důlní lokomotivy s vozíky. Byla by tak připomenuta důlní historie a k čemu se v minulosti důlní železnice používala.

5.1.3 Vyhlídková věž

Na vrcholu haldy Ema se uvažovalo o vybudování vyhlídkové plošiny. Z důvodů stále probíhajících termických procesů je výstup na samotný vrcholek haldy na vlastní nebezpečí. Proto zde zatím nemůže být vyhlídková plošina umístěna. Navrhují proto vybudování vyhlídkové věže na rovné haldě Terezii. Jednalo by se o dřevěnou rozhlednu, která by byla vysoká 15 – 20 metrů. Na věž by byl výstup pomocí schodů a navrchu na věži by byly umístěny dřevěné tabule s informacemi, co mohou návštěvníci v dálce vidět (významné stavby: kostely, radnice, ale také pohoří v dálce). Tato věž bude návštěvníkům volně přístupná po celý rok.

5.1.4 Bobová dráha

Kopec halda Ema se vybízí k realizaci bobové dráhy. Jedná se o stále více vyhledávanou adrenalinovou zábavu, která zatím není příliš rozšířena. V nedalekých krajích Ostravy jsou celkově jen čtyři bobové dráhy. Přímo v Moravskoslezském kraji se jedná o bobovou dráhu Heipark Tošovice a Ski areál Mosty u Jablunkova. Pro bobovou dráhu by se musela vybudovat nosná konstrukce, schopná snést odpovídající zatížení. Jednalo by se o nerezové roury, které by byly spojeny plochým nosníkem z nerezového plechu. K zajištění bezpečnosti v případě nehody, by kolem celé trasy byly umístěny záchytné sítě a po jedné straně dráhy i pochozí lávka. Při výstavbě bobové dráhy by se muselo přihlídnout k tomu, že na některých místech v okolí haldy probíhají ještě stále termické procesy. Dráha bude muset být proto volena tak, aby se těmto místům vyhnula a byla bezpečná. Vozy neboli boby by byly pro dvě osoby sedící za sebou. Bob by byl vybavený brzdící pákou, pomocí které si jezdec může určovat rychlost jízdy. Na konci dráhy bude umístěn brzdný pás, který automaticky zpomalí bob, který dorazí před cíl v nepřiměřené rychlosti a hrozilo by nebezpečí při dojezdu. K zabránění vypadnutí jezdce budou boby vybaveny bezpečnostními pásy, kterými budou jezdci pevně připoutáni k sedačce bobu. Po výstupu budou prázdné vozy automaticky samotíží dopraveny zpět nahoru na nástupiště. Na bobovou dráhu bych umístila také časový měřič, který by jezdci změřil čas jízdy. Mohou si je tak navzájem porovnávat, nebo se konat závody. Z bezpečnostních důvodů bude dětem do 8 let povolena jízda pouze v doprovodu dospělé osoby. Na nástupišti bych se přikláněla ke zvolení turniketového odbavení. Zajišťuje dodržení bezpečnostní zóny v prostorách nástupiště bobové dráhy a obrovskou výhodou jsou také okamžité statistické ukazatele návštěvnosti.

5.2 Trojické údolí

Před rozvojem průmyslu bylo Trojické údolí oblasti s poměrně prudkými svahy. Důl Trojice byl založen při ústí tzv. Trojického údolí, kde byl první úředně zaznamenaný nález uhlí. Důl byl založen v roce 1840 a v provozu byl do roku 1970. Odval dolu Trojice vznikl v roce 1910 a k ukončení došlo v roce 1960. Následná rekultivace směřovala k rekreačnímu využití pro obyvatele Ostravy. [47]

Celé Trojické údolí můžeme rozdělit na tři části: Důl Trojice, Koksovna Trojice a Odval Trojice. Oblast dolu Trojice je v dnešní době aktivně využívána stavební firmou. Na území dolu se podle informací Památkového úřadu nacházejí tři objekty, chráněné památkovou péčí.

Jsou to strojovna č. 1, strojovna č. 2 a stany, koupelny, lampovna a truhlárna. Oblast dolu trojice je však podle dostupných informací kontaminována. [47]

Odval dolu Trojice je v současnosti zarostlý bylinným patrem, především pak porostem kopřiv. Při prozkoumávání terénu byly nalezeny dvě stezky spojující oblast horní části odvalu Trojice a oblast koksovny. První stezka začíná v oblasti koksovny, vede kolem kráteru a byla zaústěna do lokality sousedící s bývalými kalovými rybníky, pak vedla na ulici Na Najmanské a dnes je zaústěna výše po svahu do míst vyústění stezky nazývané Trojická. Druhá stezka vychází z oblasti bývalého lokomotivového depa a vede do prostoru garáží na ulici Prokopská. Obě stezky jsou občas používány, ale pro bezpečné využívání by potřebovaly upravit a rozšířit. [47]

5.2.1 Lunapark

V oblasti Trojického údolí bych navrhovala vytvořit areál volného času. Mohl by zde vyrůst menší zábavný park, něco jako malý „Prater“. Konat by se tu mohla obnova Matějské poutě, která se koná v Praze, a na kterou to mají obyvatelé z Ostravy a okolí daleko. Bylo by to místo, kde by si přišli na své milovníci zábavy, kolotočů a různých atrakcí. Park by byl vytvořen tak, aby zde našli zábavu jak malé děti, tak i dospělí. Nemělo by zde chybět Obří kolo neboli „Ruské kolo“, které by návštěvníkům poskytlo nejen zážitek ze samotné atrakce, ale také netradiční výhled na okolí Ostravy. Pro větší děti a dospělé by tu měly být také adrenalinové atrakce např. obří řetězkový kolotoč, horská dráha, Lochneska, Twister, Centrifuga, autodromy a další. Zapomenout nemůžeme také na menší děti, které by zde našly např. dětský řetězkový kolotoč, dětský kolotoč, dětská autíčka, vláček, různé nafukovací hrady a zapomenout nemůžeme také na tzv. klasický kolotoč labutě. Pro doplnění atmosféry by zde měl být také dům hrůzy a smíchu, střelnice, trenažér rodea nebo např. aerotrim – kosmický trenažér. Chybět zde nesmí také různé stánky s občerstvením, cukrovinkami, cukrovou vatou, zmrzlinou a ledovou tříští a také se suvenýry a drobnými předměty.

5.2.2 Lanové centrum

V Trojickém údolí je dostatek stromů a byla by škoda, kdyby zůstaly nevyužité. Doslova se tu proto nabízí vybudování **lanového centra**. Jedná se o stále více vyhledávanou zábavu široké veřejnosti, dětí i dospělých, jednotlivce i kolektivních sportovců nebo zájmových kroužků. Lanové centrum by nebylo omezeno věkem, ale výškou zájemce. Vybudovalo by se zde více

lezeckých tratí s různou obtížností. Po trase by na lezce čekaly různé překážky, které by musely překonat. Vybudovala bych zde jednu trasu, která by byla středně těžká s vysokými překážky. Zde by byl dovolen vstup lezcům, jejichž výška je minimálně 140 cm. Dále by zde byla junior cesta pro lezce nad 120 cm a také dětskou trasu přístupnou od 100 cm. Pro zkušenější a odvážnější lezce by zde byla tzv. „černá trasa“, kde by bylo více záložnějších překážek. V centru by působili vyškolení instruktoři, kteří by každého lezce předem poučili, o tom co dělat a jak dodržovat bezpečnost. Samotní lezci by byli při lezení jištění lany. Aby si přišli na své i malé děti, které zatím nesplňují výškové minimum pro dětskou trasu, bylo by zde také **dětské lanové centrum**. Vstup by byl povolen dětem v doprovodu rodičů nebo zodpovídající osoby. Mohla by zde také vzniknout **horolezecká stěna**, která by byla částečně krytá a mohla být využívána i za nepříznivého počasí. Stěna by nabízela několik lezeckých, různě obtížných cest. Návštěvníkům by byly k dispozici na půjčení veškeré horolezecké potřeby. Umístila bych zde i další atrakce jako např. **obří houpačku**, kde je návštěvník oblečen do speciálního úvazku a pomocí zdvihacího zařízení vytažen do výšky přibližně 10 metrů. Pak už se návštěvník musí sám rozhodnout, kdy se odjít a prožije volný pád a stav beztlíže během pár vteřin. Své využití by zde určitě také našly **bunge trampolína** a **dětské trampolíny**, kde mohou návštěvníci bezpečně skákat do výšky a vyzkoušet si i nějaké salto. Zajímavý zážitek by si mohli odnést návštěvníci atrakce „**Gorolszus**“. Jedná se o sjezd na visutém laně, které účastník sjezdu sjíždí zavěšen na horolezeckém sedáku po kladce. Lanové centrum by mohlo sloužit jako místo pro školní výlety, ale také pro firemní akce.

5.2.3 Paintballové hřiště, bike park a motokáry

Paintball je oblíbený kolektivní sport, kde je důležitá spolupráce jednotlivých hráčů. K vyřazení protihráčů je používáno zbraní, které střílejí želatinové kuličky. Kulička je tvořena pevnou skořápkou a uvnitř obsahuje vodou rozpustné barvivo rozličných barev. Při zásahu cíle se skořápka kuličky rozbije a protihráč je potřísněn barvou a vypadává ze hry. Povinným vybavením je paintballová maska, aby byl chráněn obličej a krk a nedošlo ke zranění. Dalšími ochrannými prvky mohou být rukavice a různé chrániče. Paintballové hřiště může být přírodní, kde se nacházejí stromy nebo různé haldy hlíny, za kterými se hráči mohou schovávat. Úkryty mohou být vyrobeny i uměle z různých nafukovacích oválů. Paintball nadchne nejen kluka, ale určitě i jejich tatínky. Mohou se konat také turnaje mezi jednotlivými školami, firemní souboje, souboje mezi studentskými kolejkami a podobně.

Nabízí se zde také vybudování **bike parku** pro místní milovníky rychlé a nebezpečné jízdy na kole, spojené s překonáváním různých překážek a skoků. Trasa by byla z přírodního terénu, na kterém by byly umístěny různé haldy z hlíny pro možnost skoků, dále dřevěné konstrukce nadjezdů neboli rampy, aby zde „bikeři“ mohli trénovat své umění jízdy a různých skoků.

Vybudovat by se mohla také **dráha pro motokáry** nebo **terénní buggy**. Pokud bychom se přiklonili k motokárám, musela by být vytvořena asfaltová plocha pro dráhu. Kolem dráhy by vedly svodidla vytvořené z pneumatik. Návštěvníci budou muset při jízdě používat ochranné helmy, které jim budou před startem zapůjčeny. Na dráze bude umístěna časomíra, aby si závodníci mohli změřit čas, za který objedou jedno kolo. Mohly by se zde pořádat závody a doprovodné programy. V případě výstavby dráhy pro terénní buggy bych volila přírodní povrch s různými muldami pro zpestření jízdy. I zde bych umístila časomíru pro porovnávání času jednotlivých kol.

Celé centrum zábavy a odpočinku by mělo být doplněno několika restauracemi, kde by se vařilo po celý den. Dále bych zde rozmístila několik stánku rychlého občerstvení, stánku se zmrzlinou a jinými sladkostmi. Neměly by zde také chybět stánky s různými suvenýry a upomínkovými předměty. Mělo by se jednat o předměty, které souvisejí s Ostravou a okolím. Může jít o historické ztvárnění např. některých hornických pomůcek (kahany, kladívka, kylofy) nebo ztvárnění těžní věže dolů Petr Bezruč, starého dopravního vozíku, samotné haldy Ema apod.. Umístěn by tu měl být také stánek s pohledy se současnou i historickou tematikou. Počítat se musí také s vybudováním dostatečných parkovacích prostorů.

5.3 Propojení řešené oblasti s okolím

Celá řešená oblast leží v oblasti, která se může napojit na již existující kulturní, historická a společenská zařízení. Slezská Ostrava by se tak mohla stát kulturně, historicky i sportovně zajímavou oblastí návštěvníků města. Vzniklo by zde propojené centrum zábavy a odpočinku, ve kterém by si na své přišel každý návštěvník. Mezi již existující objekty, které jsou umístěny nedaleko řešené oblasti, můžeme zařadit zoologickou zahradu, bývalý důl Michal v Michálkovicích, již zmíněny jezdecký oddíl SK Mušketýr, Slezskoostravský hrad a výstaviště Černá louka.

5.3.1 Zoologická zahrada

Stavba zoologické zahrady byla zahájena v roce 1956 a jako první byly vybudovány komunikace a medvědinec. První návštěvníci se do zoologické zahrady podívali v roce 1960. V průběhu 70. let 20. století byla dokončena výstavba většiny výběhů. K dalšímu rozvoji ZOO došlo na přelomu 20. a 21. století, kdy začala rekonstrukce zastaralých výběhů. Do dnešní doby probíhá v zoologické zahradě průběžná rekonstrukce. V minulém roce byla zrekonstruována dětská zoo a vytvořena tzv. zoo na statku, kde mají děti volný vstup mezi zvířata a mohou je krmit. Došlo také k rekonstrukci pavilonu pro nosorožce a v budoucnosti se počítá s postupnou rekonstrukcí dalších částí zoologické zahrady. V areálu zoo se nachází tzv. Velký ostravský les, který byl využit pro vybudování postupné botanické zahrady. Vznikly zde tři botanické stezky – Cesta vody, Cesta stínu a Cesta lesa. Celý areál zoologické zahrady je doplněn několika stánky s občerstvením, dětských hřišť a řadou laviček určených k pozorování zvířat, ale také k odpočinku. Pro návštěvníky zoologické zahrady je připraven motorový vláček, který je proveze zahradou. Návštěvník se tak může rozhodnout, zda si zahradu projde sám, nebo využije vláčku. Jsou zde pořádány různé akce pro veřejnost např. den dětí, valentýn v ZOO, den ptactva, den země, lampionový průvod apod. Kromě toho se zde pořádají také různé přednášky zaměřené a faunu a floru.

5.3.2 Bývalý důl Michal (Michálka)

Důl vznikl v roce 1841 a zanikl v roce 1976. Celý komplex bývalého dolu byl uznán za národní kulturní památku a probíhá zde prohlídková trasa. Trasa sleduje cestu horníka od šaten až přímo k vlastní jámě. Dozvíme se, že pracovní směna horníků začínala příchodem do známkovny, následně si můžeme prohlédnout vybavení a vzhled řetízkových šaten, správní budovy, výdejny svačin, lampovny, koupelny mužstva, jámovou budovu, most pro pohyb mužstva z lampovny do jámové budovy a strojovnu s původním technickým zařízením. Dále si můžeme prohlédnout těžní věž a těžní budovu, třídírnu uhlí a kotelnu. V areálu je zachováno několik starých strojů, které jsou ponechány na původním místě svého provozu. V areálu se také konají výstavy fotodokumentace a jiné výstavy. Například o vánočních svátcích zde probíhala výstava betlému. A nyní je připravována výstava Norimberské mlýny.

5.3.3 Slezskostravský hrad

Hrad byl vybudován ve druhé polovině 13. století. Je zde možné vidět hradní terasu, což je nejnovější prostor na hradě, který byl vybudován na konci roku 2009. Kopíruje původní vzhled hradu a nachází se na pravé straně od vstupní brány. Přístavba je rozdělena na dvě části: hradní terasu a velký sál. Sál se využívá k pořádání svatebních hostin, rodinných oslav, večírků, seminářů. V provozu je zde také šatna, kuchyň a sociální zařízení. Z terasy hradu je výhled na okolí a na hlavní podium. Zpřístupněna je pomocí schodů, ale také pomocí bezbariérové rampy. Dalším objektem k zhlédnutí je hradní věž. Jedná se o nejvyšší budovu hradu. V jednotlivých patrech věže jsou umístěny stále expozice výstav. Na hradě se nachází také hradní galerie, kde se představuje různá výtvarná a umělecká tvorba. Samotná hradní pevnost se nachází na nádvoří hradu, ale díky špatnému zacházení předešlých majitelů je pevnost značně poničena. Můžeme zde vidět původní zdění hradu a sály. V roce 2008 zde byla otevřena dobová hradní kovárna a hradní kaple. Nejnavštěvovanější a nejvíce používaným prostorem hradu je nádvoří. Zde najdeme mnoho zajímavých exponátů: klec, pranýř, kláda. Nachází se zde také kašna, která však nebyla nikdy funkční. Nádvoří slouží k pořádání mnoha akcí. Pořádají se zde letní divadelní hry, koncerty, divadelní představení, jarmarky, výstavy a festivaly. Mezi studenty je určitě nejznámější pořádání Majálesu na nádvoří hradu.

5.3.4 Výstaviště Černá louka

Jedná se o největší výstaviště v Ostravě. Konají se zde různé výstavy a přednášky. Vedle areálu výstaviště můžeme najít areál **Miniuni**. Je zde vystaveno 34 modelů významných budov evropských měst a 7 divů světa. Jde především o venkovní areál, kde můžeme najít např. Eiffelovou věž, šikmou věž v Pize nebo starodávné divy světa. V areálu vede také model železniční tratě se zahradními vláčky a mini nástupištěm Ostrava – Střed. Nachází se zde také několik jezírek, největším z nich proplouvá model lodě se jménem Stefan Bathory. Pro nejmenší návštěvníky jsou připravena indiánská hřiště. Vedle areálu Miniuni můžeme navštívit také **pohádkový sklep strašidel**. Nachází se zde pět strašidelných komnat – pavoučí místnost, peklo, pirátský ostrov, síň plná skřítků a strašidel, pohádková říše. Návštěva sklepu bude zážitek pro každé dítě. Po návštěvě strašidelného sklepu mohou návštěvníci navštívit **vodní svět**, který je umístěn nedaleko. Výstaviště je také doplněno dětským hřištěm a restaurací.

6 Možnosti financování řešených projektů dle jednotlivých fází projektu

V rámci poslední kapitoly diplomové práce jsou řešeny možnosti financování projektů. Z důvodů omezeného rozsahu diplomové práce byl vybrán pouze jeden projekt, a to využití kulturních památek bývalého dolu Petr Bezruč. Jedná se o fiktivní projekt.

6.1 Stručné shrnutí podstaty projektu

Projekt řeší rekonstrukci technických památek bývalého dolu Petr Bezruč, který se nachází ve Slezské Ostravě. **Hlavním cílem projektu** je přeměna brownfields na turistickou oblast, podpora cestovního ruchu a ekonomický rozvoj regionu. **Specifické cíle projektu:** zvýšení atraktivity Slezské Ostravy jako destinace poznávacího a zážitkového cestovního ruchu, spojeného s vazbou na historii hornictví v regionu, rozvoj partnerství místních organizací veřejné, komerční i neziskové sféry, využití atraktivity v oblasti výchovy, vzdělávání, volnočasových aktivit a příhraniční spolupráce.

6.1.1 Fáze projektu

Projekt bude realizován prostřednictvím čtyř modulů. Bude zde možnost přizpůsobit projekt každého modulu jeho specifickým požadavkům. Realizace každého modulu bude probíhat ve třech fázích:

Předinvestiční fáze

- identifikace podnikatelských příležitostí,
- předběžný výběr projektů a příprava projektu zahrnující analýzu variant,
- hodnocení projektu a rozhodnutí o jeho realizaci nebo zamítnutí.

Investiční fáze

- vytvoření finanční, právní a organizační základny pro realizaci projektu,
- zpracování projektové dokumentace a získání technologie,
- výběr dodavatelů, získání pozemků,
- kolaudace a záběhový provoz.

Provozní fáze

- uvedení do provozu a provoz.

Každý modul může mít odlišného realizátora, bude mít svou projektovou dokumentaci vycházející ze stávající dokumentace hlavního projektu. Jednotlivé moduly budou vzájemně propojeny na úrovni hlavního projektu (koordinátora).

Tabulka č. 6 **Organizační schéma hlavního projektu:**

modul Koordinace		
modul Těžní budova s těžní věží	modul Strojovna těžního stroje	modul Strojovna pomocného těžního stroje

Zdroj: vlastní zpracování

6.1.2 Cíle jednotlivých modulů

Modul Koordinace

- marketing a prezentace projektu odborné veřejnosti,
- koordinace aktivit jednotlivých projektů,
- administrativní práce,
- integrace dalších aktivit a projektové poradenství.

Modul Těžní budova s těžní věží

- zajištění důlního díla Těžní budova s těžní věží,
- vznik a provoz vyhlídkové plošiny (rozhledny),
- vznik a provoz hornické galerie,
- vytvoření návazné infrastruktury.

Modul Strojovna těžního stroje

- zajištění a rekonstrukce technické památky strojovna těžního stroje,
- vznik a provoz stylové havířské hospůdky „harendy“,
- provoz zahradní restaurace a výstavba návazné infrastruktury.

Modul Strojovna pomocného těžního stroje

- zajištění a rekonstrukce technické památky,
- vznik a provoz muzea dolu Petr Bezruč,
- vytvoření a provoz stálé expozice,
- vybudování a provoz návazné infrastruktury.

6.1.3 Harmonogram projektu

Jednotlivé moduly mohou být realizovány nezávisle na sobě. Hlavním cílem je obnova a využití tří kulturních památek, které v současné době své využití nemají a chátrají.

Tabulka č. 7 Harmonogram jednotlivých modulů projektu

	2011	2012	2013	2014
Modul Koordinace				
prezentace projektu partnerům a veřejnosti	x			
příprava propagačních materiálů	x			
příprava projektové dokumentace	x	x	x	
příprava marketingové propagace		x	x	
zahájení propagačních kampaní			x	x
famtrip pro zástupce cestovních kanceláří			x	x
Modul Těžní budova s těžní věží				
zpracování geologické a bezpečnostní analýzy	x	x		
příprava projektové dokumentace	x	x		
vybudování rozhledny		x	x	
vybavení exponáty a zřízení galerie		x	x	
výstavba infrastruktury		x	x	
uvedení do provozu				x
Modul Strojovna těžního stroje				
zpracování geologické a bezpečnostní analýzy	x	x		
příprava projektové dokumentace		x	x	
příprava propagačních materiálů		x	x	
rekonstrukce objektu		x	x	
výstavba infrastruktury		x	x	
uvedení do provozu			x	
Modul Strojovna pomocného těžního stroje				
zpracování geologické a bezpečnostní analýzy	x	x		
příprava projektové dokumentace		x	x	
příprava obsahové částí a propagačních materiálů			x	x
rekonstrukce objektu			x	x
vybudování infrastruktury				x
uvedení do provozu				x

Zdroj: vlastní zpracování

předinvestiční fáze
realizační fáze
provozní fáze

x
x
x

6.1.4 Rozpočet projektu

Vzhledem ke stadiu rozpracovanosti projektu nelze v současné době přesně vyčíslit předpokládané náklady řešeného projektu. Hlavní nákladovou položkou budou práce na rekonstrukci jednotlivých objektů (vybudování vyhlídkové věže a zrekonstruování místa pro galerii, zrekonstruování strojovny hlavního těžního stroje a strojovny pomocného těžního stroje) a vybudování nové infrastruktury. Bude proto potřeba odborného posouzení stavu budov a návrh stavebně-technického řešení. Z toho důvodů jsou následující údaje pouze velmi přibližné a stanovené odhadem. Předlohou pro stanovení odhadovaných nákladů sloužil návrh projektu na obnovu rozvoje cestovního ruchu na Zlatohorsku, který se zabývá podobným záměrem, jako tento fiktivní projekt.

Tabulka č. 8 **Odhadovaný rozpočet pro modul Koordinace**

Předinvestiční fáze		Investiční fáze	
Činnost	Kč (v tis.)	Činnost	Kč (v tis.)
Prezentace projektu partnerům a veřejnosti	10	Příprava marketingové propagace regionu	300
Příprava propagačních materiálů	30		
Příprava projektové dokumen.	15		
Celkem	55	Celkem	300
Celkem za projekt			355

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka č. 9 **Odhadovaný rozpočet pro modul Těžní budova s těžní věží**

Předinvestiční fáze		Investiční fáze	
Činnost	Kč (v tis.)	Činnost	Kč (v tis.)
Příprava projektové dokumen.	60	Rekonstrukce objektu (vyhlídková plošina, galérie)	3000
Zpracování geologické a bezpečnostní analýzy	50	Příprava obsahové části a propagačního materiálů	10
		Výstavba infrastruktury	1000
		Vybavení exponáty	100
Celkem	110	Celkem	4110
Celkem za projekt			4210

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka č. 10 **Odhadovaný rozpočet pro modul Strojovna těžního stroje**

Předinvestiční fáze		Investiční fáze	
Činnost	Kč (v tis.)	Činnost	Kč (v tis.)
Příprava projektové dokumen.	50	Rekonstrukce objektu	700
Zpracování geologické a bezpečnostní analýzy	50	Příprava obsahové části a propagačního materiálů	10
		Výstavba infrastruktury	1000
Celkem	100	Celkem	1710
Celkem za projekt			1810

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka č. 11 **Odhadovaný rozpočet pro modul Strojovna pomocného těžního stroje**

Předinvestiční fáze		Investiční fáze	
Činnost	Kč (v tis.)	Činnost	Kč (v tis.)
Příprava projektové dokumen.	50	Rekonstrukce objektu	600
Zpracování geologické a bezpečnostní analýzy	50	Příprava obsahové části a propagačního materiálů	10
		Vybavení exponáty	30
		Výstavba infrastruktury	1000
Celkem	100	Celkem	1640
Celkem za projekt			1740

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka č. 12 **Celkové náklady projektu**

Modul	Předinvestiční fáze (v tis. Kč)	Investiční fáze (v tis. Kč)	Celkem (v tis. Kč)
Koordinace	55	300	355
Těžní budova s těžní věží	100	4110	4210
Strojovna těžního stroje	100	1710	1810
Strojovna pomocného těžního stroje	100	1640	1740
Celkem	355	7760	8155

Zdroj: vlastní zpracování

Náklady projektu lze odhadovat řádově na 8 – 15 mil. Kč, z toho cca 300 až 700 tis Kč případně na předinvestiční fázi projektu (geologické a bezpečnostní posudky, projektová dokumentace, studie proveditelnosti apod.).

6.1.5 Ekonomické vyhodnocení projektu

Realizaci tohoto projektu dojde podle předběžného odhadu ke zvýšení návštěvnosti, což zapříčiní zvýšení celkového objemu pobytových výdajů turistů. Očekávaný nárůst návštěvnosti si vyžádá rozšíření stávající infrastruktury cestovního ruchu a návazných služeb (např. ubytovacích, gastronomických, informačních atd.), což povede ke zvýšení ekonomické aktivity v regionu a také ke vzniku nových pracovních míst. V rámci daného projektu lze předpokládat vznik několika desítek pracovních míst (průvodci, překladatelé, management projektu, údržba, hospodský, servírky apod.).

Během realizační fáze bude projekt představovat zejména poptávku po odborných geologických činnostech a poptávku po stavebních pracích. V provozní fázi lze očekávat vznik nových pracovních míst zejména v terciární sféře (neboli v sektoru služeb).

6.1.6 Analýza rizik

Každý projekt sebou nese určité rizika, která mohou nastat. Dopředu nikdy nevíme, která doopravdy nastanou, proto je důležité provést analýzu rizik. Tuto analýzu je vhodné provést již v počáteční fázi projektové přípravy a musíme si také určit, jakým způsobem můžeme jednotlivá rizika řešit.

Tabulka č. 13 Analýza rizik projektu

Předpokládané riziko	Opatření na snížení rizika
Finanční	
<ul style="list-style-type: none">• nezajištění kofinancování ze strukturálních fondů	<ul style="list-style-type: none">• vytvořit integrovaný projekt naplňující více cílů (volnočasové aktivity, příhraniční spolupráce, využívání brownfields, rozvoj cestovního ruchu...)• rozdělit riziko do několika dílčích modulů
<ul style="list-style-type: none">• nezajištění dostatku vlastních finančních zdrojů	<ul style="list-style-type: none">• potřeba vytvořit vícezdrojové financování• kombinace veřejných a soukromých zdrojů
<ul style="list-style-type: none">• zvýšení nákladů během realizace projekt	<ul style="list-style-type: none">• před zahájením investičních akcí zpracovat kvalitní Studii proveditelnosti• náklady na odborné stavební a geologické práce projednat s odborníky a specialisty

Marketingová	
<ul style="list-style-type: none"> nízká poptávka po nabízených službách 	<ul style="list-style-type: none"> efektivní využití všech dostupných marketingových nástrojů vznik variantní nabídky produktů a služeb a produktových balíčků
<ul style="list-style-type: none"> nezájem neziskového sektoru o alternativní využití 	<ul style="list-style-type: none"> efektivní využití všech dostupných marketingových nástrojů
<ul style="list-style-type: none"> mimořádné makroekonomické události 	<ul style="list-style-type: none"> zpracování několika variant ekonomického vývoje sledování aktuálních trendů
Technická	
<ul style="list-style-type: none"> negativní výsledek odborného posouzení o technickém stavu některého z objektů (shledán nevhodným, nestabilním a zajištění stability by bylo příliš nákladné) 	<ul style="list-style-type: none"> provést posouzení odborníkem před zahájením dalších finančně náročných aktivit provést orientační prohlídku odborníky před zpracováním odborné analýzy
<ul style="list-style-type: none"> problémy v kvalitě dodávaných prací a služeb 	<ul style="list-style-type: none"> pečlivý a systematický výběr dodavatelů průběžná kontrola prováděných prací
<ul style="list-style-type: none"> možnost vážného úrazu při práci 	<ul style="list-style-type: none"> realizace bezpečnostních opatření v souladu s odpovídajícími předpisy
Organizační	
<ul style="list-style-type: none"> změny v harmonogramu projektu 	<ul style="list-style-type: none"> operativní přizpůsobení projektu nepředvídatelným událostem
<ul style="list-style-type: none"> selhání partnerů projektu a nedosažení vytyčeného cíle 	<ul style="list-style-type: none"> průběžná kontrola poradenský a administrativní servis

Zdroj: vlastní zpracování

6.2 Možnosti získání finančních prostředků na realizaci projektu

Na území bývalého dolu Petr Bezruč se nacházejí tři kulturní památky, těžní budova s těžní věží, strojovna těžního stroje a strojovna pomocného těžního stroje. Bývalý důl Petr Bezruč je tak zapsán na Seznamu kulturních památek ČR. Po rekonstrukci všech tří památek, by se měl areál stát vyhledávanou turistickou destinací, s využitím také v oblasti kulturního a společenského života. Pro financování obnovy kulturních památek existuje několik programů a finančních mechanismů jak v rámci ČR, tak i na úrovni EU.

6.2.1 Finanční podpora v rámci České republiky

Správou kulturních památek a kulturního dědictví je v ČR pověřené Ministerstvo kultury ČR, které disponuje několika programy určených na podporu kulturních památek. Můžeme zde zařadit Program záchrany architektonického dědictví, který podporuje kulturní památky tvořící nejcennější součást architektonického dědictví, dále Havarijní program poskytující finanční příspěvky pro nejnaléhavější opravy nemovitých kulturních památek. Existuje také program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností a

program Podpora pro památky UNESCO. Všechny tyto programy spadající pod Ministerstvo kultury však mají omezené finanční prostředky a jsou specializované konkrétně na památky UNESCO, nebo určeny na záchranu kulturních památek ve velmi špatném stavu. Potřebu obnovy svých kulturních památek si uvědomují také kraje, jejich finanční prostředky však nejsou dostačující a na náš projekt by nestačily.

6.2.2 Finanční podpora na úrovni EU

Podporu lze získat z Evropského fondu regionálního rozvoje, který je společně s Evropským sociálním fondem hlavním nástrojem politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Čerpání prostředků z ERDF a ESF probíhá na základě operačních programů, které si členská země EU vytváří sama pro dané programovací období. Pro programovací období 2007 – 2013 bylo v ČR schváleno 26 operačních programů. Na rekonstrukci kulturních památek lze v rámci ERDF získat prostředky z regionálních operačních programů a Integrovaného operačního programu. Kromě těchto programů existuje také Program rozvoje venkova a Program kultura. Součástí Programu kultura je Program Evropská hlavní města kultury, kdy je tento titul každoročně udělován dvěma nebo třem vybraným městům, kterým je věnována částka 1,5 mil. € na pořádání různých kulturních akcí, výstav, koncertů. V roce 2015 bude mít Evropské hlavní město ČR. Na konci minulého roku se rozhodlo, že to bude Plzeň. Rozhodovalo se mezi Plzní a Ostravou.

6.2.3 Výběr dotačního titulu pro financování projektu

Zdroje financování obnovy kulturních památek, které je možno získat v rámci programů ČR mají omezené finanční prostředky, nebo jsou vyhrazeny konkrétně na památky UNESCO, nebo památky ve velmi špatném technickém stavu. Pro náš projekt jsou tedy nedostačující a nevhodné. Podporu bychom mohli získat z Moravskoslezského kraje v rámci fondu kultury, tato část by však nestačila na kompletní zrealizování projektu. Zaměříme se tedy na možnost získání finanční podpory v rámci fondů Evropské unie. Existuje zde zemědělský fond pro rozvoj venkova, ze kterého je financován Program rozvoje venkova České republiky. Tento program je určen jen pro malé obce do 500 obyvatel. Ostravu zde tedy zařadit nemůžeme a o těchto zdrojích nemůže být dále uvažováno. Dalším program je Integrovaný operační program, který získává prostředky z ERDF. Tento program je však určen pouze pro památky UNESCO a Národní kulturní památky. Důl Petr Bezruč nespadá ani pod jednu možnost, proto nemůžeme počítat ani s těmito možnostmi zdrojů. Jediným program, který můžeme pro daný

projekt vyžít a získat finanční podporu tak je Regionální operační program, konkrétně Regionální operační program Moravskoslezsko.

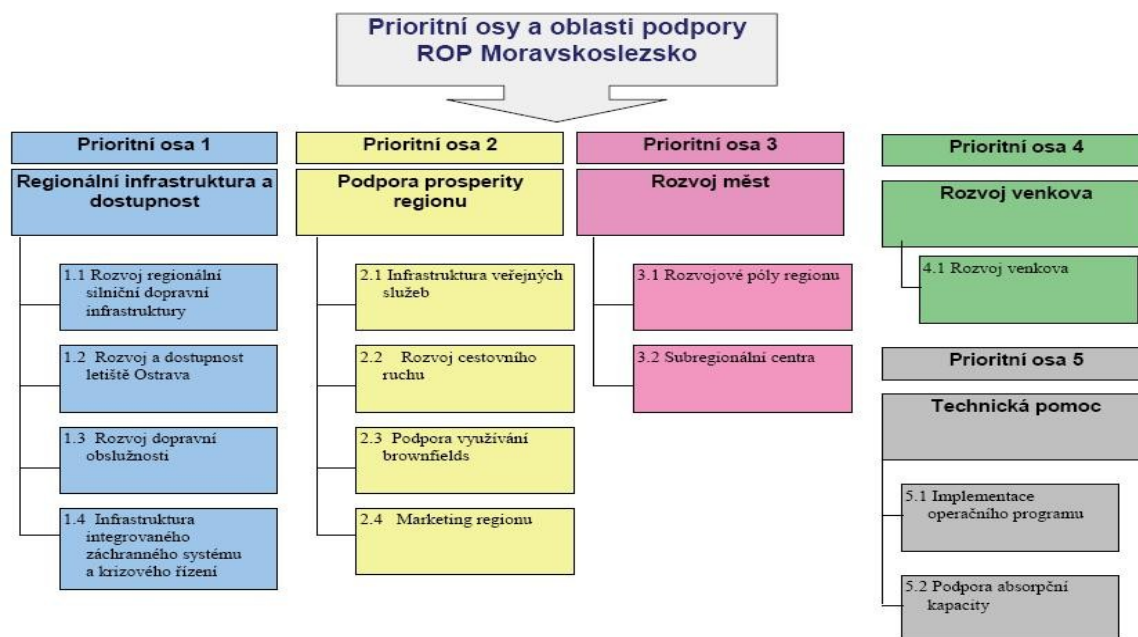
6.3 Regionální operační program Moravskoslezsko

Prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie určené v letech 2007 – 2013 výhradně regionu soudržnosti Moravskoslezsko lze čerpat prostřednictvím Regionálního operačního programu NUTS 2 Moravskoslezsko. Cílem programu⁴⁴ je přispět k celkovému rozvoji regionu soudržnosti Moravskoslezsko, který je územně totožný s Moravskoslezským krajem. Program je zaměřen na zlepšení dopravní dostupnosti, modernizaci veřejné dopravy, rozvoj cestovního ruchu, regenerace brownfields, zkvalitnění vzdělání a sociální sféry. [13]

6.3.1 Prioritní osy ROP Moravskoslezsko

Program je tematicky rozčleněn do pěti základních prioritních os: Regionální infrastruktura a dostupnost, Podpora prosperity regionu, Rozvoj měst, Rozvoj venkova, Technická pomoc. Každá osa dále obsahuje oblasti podpory, které určují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny a kdo může být příjemcem dotace. [13]

Graf č. 3 Prioritní osy ROP Moravskoslezsko

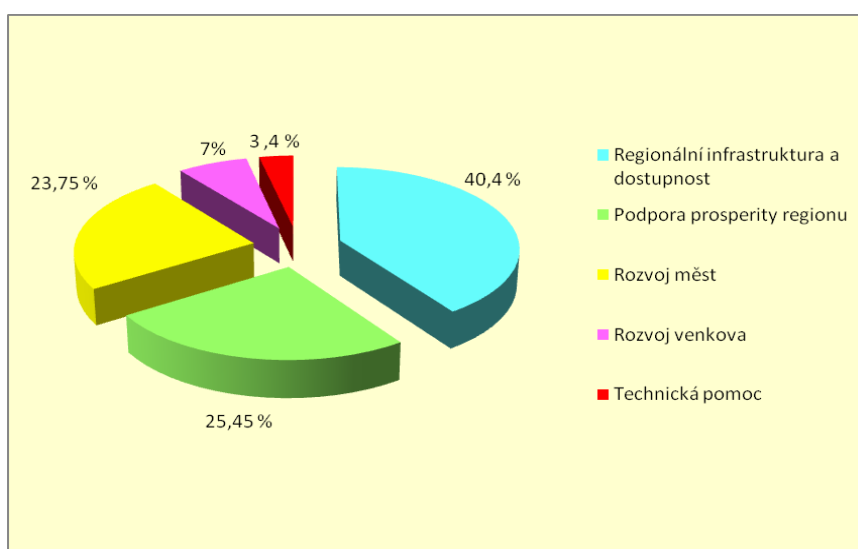
Zdroj: Prováděcí dokument ROP Moravskoslezsko

⁴⁴ Hlavní cíl a specifické cíle ROP Moravskoslezsko viz příloha č.

6.3.2 Finanční možnosti ROP Moravskoslezsko

Pro období 2007 – 2013 je ROP Moravskoslezsko vyčleněno ze strukturálních fondů Evropské unie 716,09 mil. € (cca 20 mld. Kč), což činí přibližně 2,68 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 126,37 mil. €. Na prioritní osu 1 je vyčleněno 289,3 mil. €, což představuje 40,4 % všech prostředků ROP Moravskoslezsko. Na prioritní osu 2 je vyčleněno 182,2 mil. €, tedy 25,45 % celkových prostředků programu, na 3 prioritní osu připadá 170,1 mil. €, 23,75 % z ROP, na 4 osu 50,1 mil. €, což představuje 7 %. Nejméně finančních prostředků směřuje do 5 prioritní osy: 24,3 mil. €, což představuje jen 3,4 % všech možných zdrojů z ROP Moravskoslezsko. [13]

Graf č. 4 Přehled finančních prostředků z ROP Moravskoslezsko pro jednotlivé osy

Zdroj: vlastní zpracování

6.3.3 ROP Moravskoslezsko v souvislosti s daným projektem

Pro projekt obnovy kulturních památek v areálu bývalého dolu Petr Bezruč můžeme využít podpory ROP Moravskoslezsko, konkrétně prioritní oblast 2 – Podporu a prosperitu regionu. Globálním cílem této prioritní osy je zvýšit prosperitu ekonomiky a kvalitu života v regionu a snížit míru nezaměstnanosti⁴⁵. Projekt můžeme zařadit pod oblast podpory 2.2 – Rozvoj cestovního ruchu. Nabízí se také oblast podpory 2.3 – Podpora využívání brownfields. Tato

⁴⁵ Přehled specifických cílů 2 prioritní osy ROP Moravskoslezsko viz příloha č.

podpora však není pro tento záměr relevantní. V rámci výzvy 2.3 lze podpořit pouze přípravu pozemku pro jeho následné využití, nikoliv už následné využití.

V rámci **Rozvoje cestovního ruchu** se zaměříme na dílčí oblast 2.2.1 – **Výstavba, revitalizace a modernizace turistické infrastruktury, doprovodných služeb a atraktivit cestovního ruchu**. Podpora je směřována na široké spektrum infrastrukturních projektů cestovního ruchu, jejichž cílem je zvýšení atraktivity regionu. Bude podporována revitalizace a zpřístupnění kulturních, technických a průmyslových památek a kulturního dědictví pro jejich využití jako atraktivit cestovního ruchu. Podmínkou podpory projektu v této výzvě je jeho zaměřenost na cílovou skupinu turistů. Tzn., že v rámci marketingové části studie proveditelnosti by musel být prokázán zájem této cílové skupiny po dané aktivitě. To projekt na rekonstrukci areálu bývalého dolu Petr Bezruč splňuje. V Moravskoslezském kraji existuje velké množství kulturních, technických a průmyslových památek, přičemž většina z nich není vhodně využívána. Některé tyto památky jsou i vhodným kandidátem, aby byly zapsány na seznam UNESCO. Mnohým těmto památkám chybí další doprovodná infrastruktura (přístupová komunikace, parkovací plochy, sociální zařízení apod.). Příkladem může být i realizace projektu Petr Bezruč, kde také nejsou kulturní památky využívány vhodným způsobem. Výše podpory z této dílčí oblasti je příspěvek z ERDF ve výši max. 85 % celkových způsobilých veřejných výdajů. Jedná se o nevratnou přímou pomoc (dotaci), kdy příjemce musí zajistit částečné spolufinancování projektu z vlastních zdrojů. Minimální velikost celkových způsobilých výdajů musí být 2 mil. Kč. [9]

V současné době není žádná výzva pro dílčí oblast podpory 2.2.1 – Výstavba, revitalizace a modernizace turistické infrastruktury, atraktivit cestovního ruchu plánována. Prostředky pro oblast cestovního ruchu jsou nyní alokovány na tzv. **Integrované plány rozvoje území (IPRÚ)**. Integrovaným plánem rozvoje území se rozumí soubor vzájemně obsahově a časově provázaných aktivit a projektů, které směřují k rozvoji cestovního ruchu ve vymezeném území, s důrazem na koncentraci a provázanost aktivit a jejich efektivnost. Lokality, pro něž jsou IPRÚ zpracovávány, byly definovány ve schválené Marketingové strategii rozvoje cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji pro léta 2009- 2013. Jedná se o tyto prioritní oblasti:

- území obcí Karlova Studánka, Malá Morávka, Ludvíkov pod Pradědem, Andělská Hora ve Slezsku, Dolní Moravice a části obce Světlá Hora (Suchá Rudná, Stará Voda v Jeseníkách a Podlesí pod Pradědem),

- území obcí Ostravice a Staré Hamry,
- území obcí Jablunkov, Hřava, Písečná, Bukovec, Písek, Dolní Lomná.

Plánované výsledky IPRÚ musí vycházet z cílů ROP Moravskoslezsko a obsahují aktivity a dílčí projekty, pomocí nichž budou naplňovány cíle dílčích oblastí podpory 2.2.1 Výstavba, revitalizace a modernizace turistické infrastruktury, doprovodných služeb, 2.2.2 Rozvoj a zvyšování úrovně ubytovacích zařízení nebo 2.2.4 Organizace a kooperace v cestovním ruchu.

Řešený projekt bohužel nespadá do žádné prioritní oblasti IPRÚ, proto nemůže z této oblasti čerpat finanční zdroje. Jedinou možností, jak by mohla být vyhlášena výzva pro oblast cestovního ruchu bez územního omezení je, že by se projektům zařazeným v IPRÚ nepodařilo vyčerpat jim určenou alokaci. Plán výzev je co půl roku aktualizován. [9]

6.3.4 Nadační fondy v Moravskoslezském kraji

Kromě využití podpory z ROP Moravskoslezsko se můžeme pokusit získat finanční podporu z nadačních fondů. V Ostravě existují dva fondy, které se zaměřují na obnovu technických památek, které souvisí s hornickou historií. Jedná se o Nadaci Landek a Nadaci OKD. Účelem **Nadace Landek** je záchrana a údržba hornických památek a dokumentů, především v Ostravsko-karvinském revíru, záchrana a údržba lokalit, které s hornictvím souvisejí nebo v minulosti souvisely, seznamují veřejnost s historií hornictví, jeho vývojem a významem, snaží se o zachování a obnovování starých hornických tradic a zvyků, podporovat kulturní oblast v regionu i mimo něj. V roce 2008 byla zřízena také **Nadace OKD** s cílem podporovat a rozvíjet duchovní a humanitární hodnoty, životní prostředí, vzdělání, sportovní či kulturní aktivity a oblast sociálně-zdravotních služeb. Mezi hlavní cíle nadace patří také podpora severomoravského regionu včetně hornických tradic a pomoc neziskovým organizacím při zpracování evropských projektů. Nadace tyto cíle plní prostřednictvím svých čtyř grantových programů: Pro zdraví, Pro radost, Pro Evropu a Pro budoucnost. Zřizovatelem nadace je černouhelná těžební společnost OKD, a. s., společnost s dlouhou tradicí a silnou vazbou na region.

7 Závěr

Cílem diplomové práce bylo navrhnout nové využití areálu bývalého dolu Petr Bezruč, haldy Ema a přilehlého okolí vzhledem k přechodu tohoto území z lehkého průmyslu na kategorii jádrového území.

Práce se zaměřuje na obnovu kulturních památek. Prakticky se zabývá postupem přípravy projektu a možnosti získání finančních prostředků pro realizaci daného projektu. Z důvodu omezeného rozsahu diplomové práce se konkrétní návrh projektu zaměřuje pouze na návrh využití kulturních památek bývalého dolu Petr Bezruč. V práci jsou však také navrženy možnosti využití dalších objektů v areálu a také využití haldy Ema, Trojického údolí i následná propojenost s okolím.

V teoretické části se diplomová práce zaměřuje na výchozí stav řešené oblasti, jak z historického tak i současného hlediska. Je zde nastíněn historický vývoj nejen řešené oblasti, ale i celé Ostravy především v oblasti hornictví. Jsou navrženy jednotlivé možnosti využití řešené oblasti. V rámci areálu bývalého dolu Petr Bezruč se jedná o využití tří kulturních památek, které se v areálu nacházejí. Pro haldy Ema, Trojické údolí a okolí je navrženo několik možných alternativ využití. Jedná se o návrhy, které jsou prozatím otázkou dlouhodobé budoucnosti, jako například vytvoření Lunaparku v Trojickém údolí nebo bobové dráhy a vláčku na haldě Ema. Jsou zde ale také představeny realistické návrhy, které by při finanční podpoře mohly být realizované. Můžeme zmínit např. cyklostezku a stezku pro koně vedoucí na hadlu Ema, lanové centrum v Trojickém údolí a další.

V praktické části diplomové práce je řešen návrh projektu na obnovu kulturních památek v areálu bývalého dolu Petr Bezruč. Tento projekt řeší aktivní využití kulturních památek, které se v areálu nacházejí a v současné době nejsou smysluplně využívány. Po realizaci projektu by se areál dolu Petr Bezruč stal vyhledávanou turistickou destinací v regionu. V areálu budou zrekonstruovány dvě strojovny těžních strojů a těžní budova s těžní věží. Vznikne zde vyhlídková věž, galerie a muzeum s hornickým zaměřením. Areál se tak stane místem pro odpočinek turistů, cykloturistů, obyvatel Ostravy a okolí, ale i pro vzdálenější návštěvníky. Areál bude mít také využití v oblasti společenského a kulturního života, budou se zde pořádat různé výstavy, slavnosti, přednášky apod.

Pro potřeby marketingové analýzy byl proveden průzkum týkající se hodnocení současného využití areálu a kulturních památek. Většina dotazovaných hodnotila současné využití za nevyhovující a uvítala by rekonstrukci technických památek a jejich plnohodnotné využití. Průzkumem bylo zjištěno, že zrealizováním projektu dojde k navýšení návštěvnosti areálu bývalého dolu Petr Bezruč o 45%.

V diplomové práci je také řešena otázka financování daného projektu jak v rámci České republiky, tak na úrovni Evropské unie. Na základě analýzy jednotlivých možností financování byl za nejvhodnější zdroj finančních prostředků vybrán Regionální operační program Moravskoslezsko. Regionální operační program Moravskoslezsko je jedním ze sedmi regionálních operačních programů České republiky, díky nimž je možné čerpat finanční prostředky z Evropské unie, konkrétně z Evropského fondu regionálního rozvoje.

Pro projekt obnovy kulturních památek v areálu bývalého dolu Petr Bezruč můžeme využít ROP Moravskoslezsko, konkrétně prioritní oblast 2 – Podpora a prosperitu regionu. Globálním cílem této prioritní osy je zvýšit prosperitu ekonomiky a kvalitu života v regionu a snížit míru nezaměstnanosti. Projekt můžeme zařadit pod oblast 2.2 – Rozvoj cestovního ruchu, konkrétně na dílčí oblast 2.2.1 – Výstavba, revitalizace a modernizace turistické infrastruktury, doprovodných služeb a atraktivit cestovního ruchu. Podmínkou podpory projektu v této výzvě je zaměření na cílovou skupinu turistů, což daný projekt splňuje.

V současné době bohužel není žádná výzva pro dílčí oblast 2.2.1 – Výstavba, revitalizace a modernizace turistické infrastruktury, atraktivit cestovního ruchu vypsána ani plánovaná. Prostředky pro oblast cestovního ruchu jsou nyní alokovány na tzv. Integrované plány rozvoje území. Řešený projekt bohužel nespadá do žádné prioritní oblasti IPRÚ, proto nemůže z této oblasti čerpat finanční zdroje. Jedinou možností, jak by mohla být vyhlášena výzva pro oblast cestovního ruchu bez územního omezení je, že by se projektům zařazeným v IPRÚ nepodařilo vyčerpat jim určenou alokaci.

V rámci prioritní osy 2 – Podpora a prosperita regionu se nabízí také oblast podpory 2.3 – Podpora využívání brownfields. Tato podpora však není pro tento záměr relevantní, protože v rámci výzvy 2.3 lze podpořit pouze přípravu pozemku pro jeho následné využití.

Seznam použité literatury

Literatura

- [1] HÁJOVSKÝ, J., KRESTA, F. *Odval Ema – průzkum a monitoring termických procesů*. Odborná studie zpracována v rámci ARCADIS GEOTECHNIKA, Ostrava, 2009. 17s.
- [2] HLUŠIČKOVÁ, H. *Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: díl 2*. 1. vydání. Praha: Libri, 2002. 597 s. ISBN 80-7277-044-6.
- [3] KLUB ČESKÝCH TURISTŮ. *Halda EMA. Nová turistická pěší trasa Klubu českých turistů č. 7929*. Odborná studie zpracována Klubem českých turistů, Ostrava, 2004.
- [4] MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 1. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2007. 212 s. ISBN 978-80-87029-13-8.
- [5] MATĚJ, M. *Technické památky v Ostravě*. 1. vydání. Ostrava: Statutární město Ostrava ve spolupráci s vydavatelstvím Repromis, 2007. 103 s. ISBN 978-80-7329-157-0.
- [6] MAZÁČ, J. *Studie posouzení současného stavu kulturních památek*. Odborná studie zpracována v rámci HS pro Diamo, s. p. Ostrava: VŠB – TUO, 2002. 54 s. 49 příl.
- [7] NOVOTNÁ, M. *Počátky evropské měnové integrace*. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, katedra evropské integrace, 2004. 44s.
- [8] NOVOTNÁ, M. *Regionální politika EU*. 1. vydání. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2007. 210 s. ISBN 978-80-248-1413-1.
- [9] REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO. *Prováděcí dokument*. 2007. 100 s.
- [10] WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J., DAMBORSKÝ, M., BLAŽEK, J. a kol. *Regionální rozvoj, východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: LINDE PRAHA, a. s. – Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Telečka, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Internetové zdroje

- [11] BUSINESSINFO CZ. *Agenda 2000* [on-line]. 2009 [cit. 8. 6. 2010]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/a/agenda-2000/1000693/5176/>.
- [12] CESTOVÁNÍ IDNES. *Na nejvyšší horu Ostravy* [on-line]. 2003 [cit. 20. 2. 2010]. Dostupné z: http://cestovani.idnes.cz/igcechy.asp?r=igcechy&c=A030410_125222_igcechy_tom.
- [13] DOBRÁ RADA. *Regionální operační program Moravskoslezsko* [on-line]. 2010 [cit. 7. 6. 2010]. Dostupné z: <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/moznosti-financi-podpory>.
- [14] DŮL MICHAL. *Důl Michal* [on-line]. 2010 [cit. 5. 6. 2010]. Dostupné z: <http://www.dul-michal.cz/>.
- [15] EVROPSKÁ DATABÁZE. *Statutární město Ostrava městský obvod Slezská Ostrava – Logo* [on-line]. 2010. [cit. 24. 2. 2010]. Dostupné z: <http://www.edb.cz/Detail.aspx?L=CZ&SML=7205990072000>.
- [16] EVROPSKÁ UNIE V ČESKÉ REPUBLICE. *Konvergenční kritéria* [on-line]. 2009 [cit. 8. 6. 2010]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_63_cs.htm.
- [17] HEIPARK TOŠOVICE. *Bobová dráha* [on-line]. 2010 [cit. 6. 6. 2010]. Dostupné z: http://www.heipark.cz/aktuality_letni.php.
- [18] HRADY CZ. *Důl Trojice* [on-line]. 2008 [cit. 13. 3. 2010]. Dostupné z: http://hrady.cz/wnd_show_text.php?tid=22187.
- [19] INTERNATIONAL PROTECTIVE COATINGS – PERGE. *Těžní věž dolu Petr Bezruč* [on-line]. 2009. [cit. 10. 5. 2010]. Dostupné z: http://www.perge.cz/data/blob/xreference-application_pdf-20080818114233-5320-dul-petr-bezruc.pdf.
- [20] KLUB PŘÁTEL HORNÍCKÉHO MUZEA V OSTAVĚ. *15. let od začátku likvidace dolu v Ostravě* [on-line]. 2008 [cit. 21. 5. 2010]. Dostupné z: <http://www.hornicky-klub.info/view.php?cislocclanku=2008030008>.
- [21] KLUB PŘÁTEL HORNÍCKÉHO MUZEA V OSTRAVĚ. *Průzkumné práce na odvalu Ema* [on-line]. 2009. [cit. 2. 11. 2009]. Dostupné z: <http://www.hornicky-klub.info/view.php?cislocclanku=2009090013>.
- [22] MORAVSKOSLEZSKÝ DENÍK. *Halda Ema se dočká naučné stezky i vyhlídky* [on-line]. 2010. [cit. 13. 3. 2010]. Dostupné z:

- http://moravskoslezsky.denik.cz/zpravy_region/20100122_halda_ema_naucna_stezka_vyhliodka_ostrava.html.
- [23] NADACE OKD. *Po žluté Ostravou a historii hornictví* [on-line]. 2010 [cit. 1. 6. 2010]. Dostupné z: http://www.nadaceokd.cz/dokums_bulletin/pages_from_hornik_17_web_0.pdf?PHPSESSID=802319f72b6e7d255b7b817a52c01ecc.
- [24] OSTRAVÁCI CZ. *Historie dolování uhlí na Ostravsku II.* [on-line]. 2007 [cit. 20. 5. 2010]. Dostupné z: <http://www.ostravaci.cz/?s=z-historie-ostravy&id=3>.
- [25] OSTRAVÁCI CZ. *Historie dolování uhlí na Ostravsku III.* [on-line]. 2007 [cit. 20. 5. 2010]. Dostupné z: <http://www.ostravaci.cz/?s=z-historie-ostravy&id=6>.
- [26] OSTRAVÁCI CZ. *Na šachtě I.* [on-line]. 2009 [cit. 20. 5. 2010]. Dostupné z: <http://www.ostravaci.cz/?s=blog&id=50>.
- [27] OSTRAVÁCI CZ. *Vznik Ostravska jako průmyslového centra* [on-line]. 2007 [cit. 20. 5. 2010]. Dostupné z: <http://www.ostravaci.cz/?s=z-historie-ostravy&id=10>.
- [28] OSTRAVÁCI CZ. *Z historie dolování uhlí na Ostravsku I.* [on-line]. 2007 [cit. 20. 5. 2010]. Dostupné z: <http://ostravaci.cz/?s=z-historie-ostravy&id=1>.
- [29] OSTRAVÁCI CZ. *Z historie dolování uhlí na Ostravsku IV.* [on-line]. 2007 [cit. 20. 5. 2010]. Dostupné z: <http://ostravaci.cz/?s=z-historie-ostravy&id=19>.
- [30] OSTRAVSKÉ VÝSTAVY. *MINIUNI* [on-line]. 2010 [cit. 5. 6. 2010]. Dostupné z: <http://www.svetminiatur.cz/>.
- [31] OSTRAVSKÉ VÝSTAVY. *Pohádkový sklep strašidel* [on-line]. 2010 [cit. 5. 6. 2010]. Dostupné z: <http://www.cerna-louka.cz/sklep-strasidel/>.
- [32] OSTRAVSKÉ VÝSTAVY. *Slezskoostravský hrad* [on-line]. 2010 [cit. 5. 6. 2010]. Dostupné z: <http://www.slezskoostravskyhrad.cz/>.
- [33] OSTRAVSKÉ VÝSTAVY. *Výstaviště Černá louka* [on-line]. 2010 [cit. 5. 6. 2010]. Dostupné z: <http://www.cerna-louka.cz/>.
- [34] REGIONÁLNÍ POLITIKA – INFOREGIO. *Generální ředitelství pro regionální politiku* [on-line]. 2010 [cit. 8. 6. 2010]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/dgs/regional_policy/index_cs.htm.
- [35] SAGIT. *Amsterodamská smlouva* [on-line]. 2010 [cit. 8. 6. 2010]. Dostupné z: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_010.htm.
- [36] SAGIT. *Jednotný evropský akt* [on-line]. 2010 [cit. 8. 6. 2010]. Dostupné z: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_113.htm.
- [37] SK MUŠKETÝR. *Stránky sportovního klubu Mušketýr* [on-line]. 2010 [cit. 4. 6. 2010]. Dostupné z: <http://skmusketyr.wz.cz/>.

- [38] SKI BESKYDY. *Ski areál Mosty u Jablunkova* [on-line]. 2010 [cit. 4. 6. 2010]. Dostupné z: <http://www.skimosty.cz/>.
- [39] SMÍŠENÉ OKOLÍ. *Významné vývojové etapy ostravské části OKR z hlediska společenského a politického v letech 1750 – 1990* [on-line]. 2008 [cit. 22. 5. 2010]. Dostupné z: <http://www.smisene.webzdarma.cz/view.php?cislocclanku=2008110020>.
- [40] STATUTÁRNÍ MĚSTO OSTRAVA. *Historie města Ostravy* [on-line]. 2009. [cit. 26. 2. 2010]. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/o-meste/historie-mesta-ostravy>.
- [41] STATUTÁRNÍ MĚSTO OSTRAVA. *Logo města Ostravy* [on-line]. 2009. [cit. 26. 2. 2010]. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/o-meste/logo-mesta-ostravy>.
- [42] STATUTÁRNÍ MĚSTO OSTRAVA. *Vítejte v Ostravě* [on-line]. 2009. [cit. 26. 2. 2010]. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/o-meste/vitejte-v-ostrave>.
- [43] STATUTÁRNÍ MĚSTO OSTRAVA. *Znak města Ostravy* [on-line]. 2009. [cit. 26. 2. 2010]. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/o-meste/znak-mesta-ostravy>.
- [44] STAVEBNÍ FÓRUM. *Slezská Ostrava má mnoho tváří* [on-line]. 2010. [cit. 24. 2. 2010]. Dostupné z: <http://www.stavebni-forum.cz/cs/article/13502/slezska-ostrava-ma-mnoho-tvari/>.
- [45] STŘEDOEVROPSKÉ POLITICKÉ STUDIE. *Ústřední pojmy regionální politiky EU* [on-line]. 2004 [cit. 8. 6. 2010]. Dostupné z: <http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=192>.
- [46] UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. *Regionální, sociální a dopravní politika EU* [on-line]. 2008. [cit. 12. 5. 2010]. Dostupné z: http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/PfKatedry/politologie/Reionalni_socialni_a_dopravni_politika.ppt.
- [47] VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ FAKULTA STAVEBNÍ. *Integrace opuštěné průmyslové plochy do městské aglomerace* [on-line]. 2004. [cit. 16. 3. 2010]. Dostupné z: http://www.fce.vutbr.cz/veda/dk2004texty/pdf/08_Udrzitelna%20vystavba%20a%20rozvoj%20sidel/8_01_Udrzitelna%20vystavba%20a%20rozvoj%20sidel/Rubisarova_Katerina.pdf.

- [48] WIKIPEDIE OTEVŘENÁ ENCYKLOPEDIE. *Důl Petr Bezruč* [on-line]. 2010. [cit. 10. 5. 2010]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/D%C5%AF_l_Petr_Bezru%C4%8D.
- [49] ZDAŘ BŮH. *Důl Petr Bezruč v Ostravě* [on-line]. 2009. [cit. 10. 5. 2010]. Dostupné z: <http://www.zdarbuh.cz/reviry/okd/dul-petr-bezruc-v-ostrave/>.
- [50] ZOO OSTRAVA. *Historie* [on-line]. 2005 [cit. 5. 6. 2010]. Dostupné z: http://www.zoo-ostrava.cz/_beta/?akce=historie.

Seznam zkratek

apod.	a podobně
č.	číslo
ČR	Česká republika
ČSR	Československá republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EAGGF	Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond
ECU	Evropská zúčtovací a měnová jednotka
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
EQUAL	Iniciativa zaměřena na odstranění nerovných podmínek a diskriminace na trhu práce
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
€	Euro
FIFG	Finanční nástroj na podporu rybolovu
HDP	Hrubý domácí produkt
INTERREG	Přeshraniční, mezistátní a meziregionální spolupráce
IPRÚ	Integrované plány rozvoje území
JVT	Jednotný vnitřní trh
Kč	Korun českých
KF	Kohezní fond
km	kilometr
KP	kulturní památka
LEADER	Propojování akcí hospodářského rozvoje venkova
m	metr
max.	maximální
mil.	milión
mld.	miliarda
NKP	národní kulturní památka
NUTS	nomenklatura územních statistických jednotek
p. b.	procentní bod
r.	rok
tis.	tisíc

tj.	to je
tzv.	tak zvaně
UNESCO	Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
URBAN	Oniciativa zaměřena na pomoc městským oblastem, které se ocitly v krizi

Seznam tabulek

Tabulka č. 1	Srovnání cílů a nástrojů politiky soudržnosti v minulém a současném programovacím období	16
Tabulka č. 2	Analýza přímé konkurence	40
Tabulka č. 3	Výstupy projektů	43
Tabulka č. 4	Ceny výstupů projektu (včetně DPH)	44
Tabulka č. 5	Otevírací doba jednotlivých objektů.....	44
Tabulka č. 6	Organizační schéma hlavního projektu	55
Tabulka č. 7	Harmonogram jednotlivých modulů projektu	56
Tabulka č. 8	Odhadovaný rozpočet pro modul Koordinace	57
Tabulka č. 9	Odhadovaný rozpočet pro modul Těžní budova s těžní věží	57
Tabulka č. 10	Odhadovaný rozpočet pro modul Strojovna těžního stroje	58
Tabulka č. 11	Odhadovaný rozpočet pro modul Strojovna pomocného těžního stroje.....	58
Tabulka č. 12	Celkové náklady projektu	58
Tabulka č. 13	Analýza rizik projektu	59

Seznam obrázků

Obrázek č. 1	Znak města Ostravy	25
Obrázek č. 2	Logo města Ostravy	26
Obrázek č. 3	Důl Petr Bezruč	32
Obrázek č. 4	Těžní věž Terezie	36
Obrázek č. 5	Strojovna v dnešní době	37
Obrázek č. 6	Halda Ema	45

Seznam grafů

Graf č. 1	Zájem o rekonstrukci bývalého dolu Bezruč u náhodných respondentů (v%)	42
Graf č. 2	Budoucí návštěvnost areálu podle dotazovaných respondentů (v%) ...	42
Graf č. 3	Prioritní osy ROP Moravskoslezsko	62
Graf č. 4	Přehled finančních prostředků z ROP pro jednotlivé osy.....	63

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 29. dubna 2011

.....
Bc. Lucie Pobořilová

Adresa trvalého pobytu:

Havlíčková 1172

757 01 VALAŠSKÉ MEZIRÍČÍ

Seznam příloh

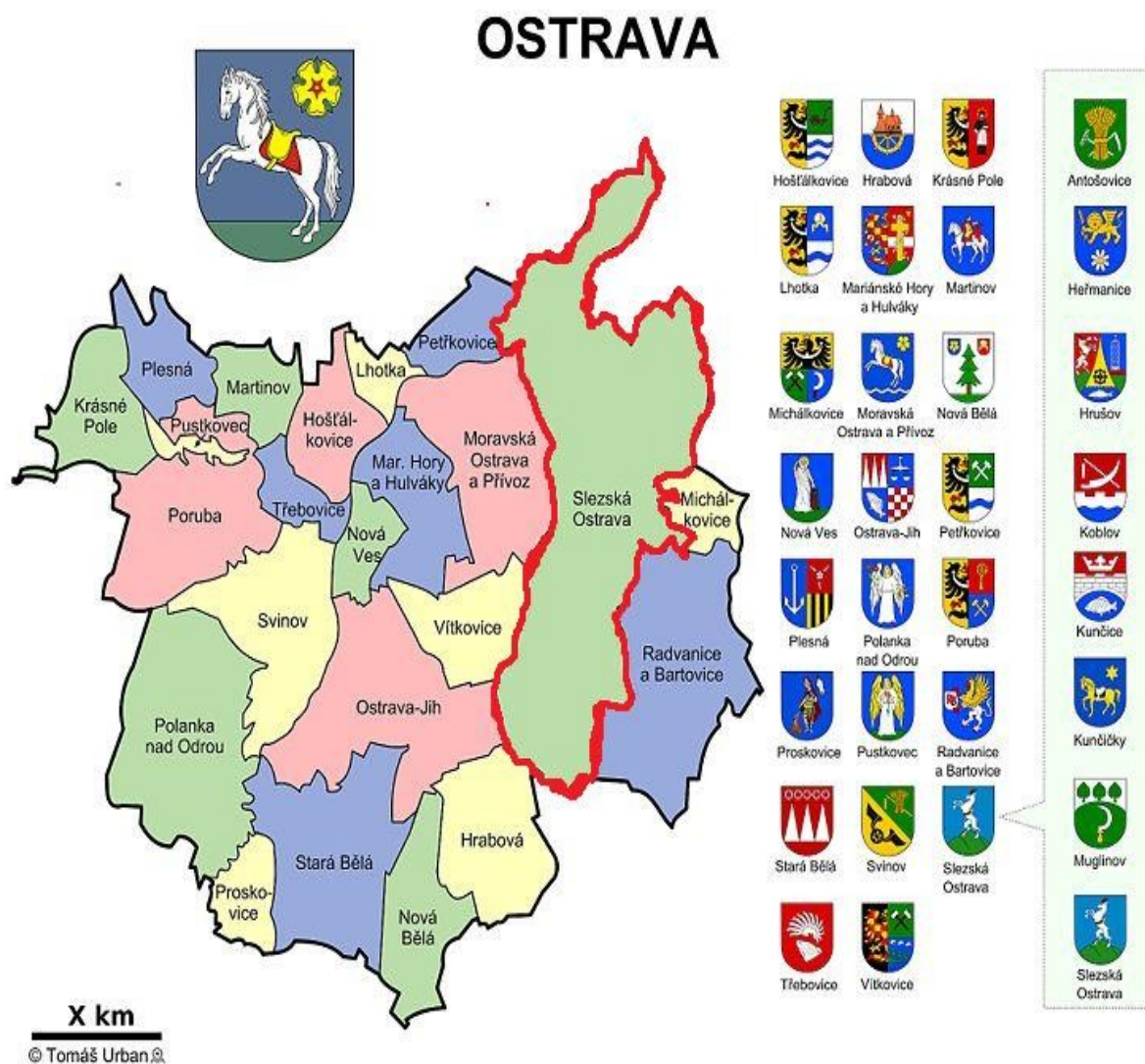
Příloha č. 1	Přehled konvergenčních kritérií
Příloha č. 2	Mapa obvodů města Ostravy
Příloha č. 3	Mapa Haliče
Příloha č. 4	Hornický žentour
Příloha č. 5	Parní stroj
Příloha č. 6	Přehled uzavřených dolů na Ostravsku v 90. letech 20. století
Příloha č. 7	Přehled dolů na Ostravsku
Příloha č. 8	Přehled technických památek na Ostravsku
Příloha č. 9	Těžní budova s těžní věží
Příloha č. 10	Strojovna těžního stroje
Příloha č. 11	Strojovna pomocného těžního stroje
Příloha č. 12	Mapa areálu bývalého dolu Petr Bezruč
Příloha č. 13	Mapka lokality halda Ema a Trojické údolí
Příloha č. 14	Hlavní cíl a specifické cíle ROP Moravskoslezsko
Příloha č. 15	Přehled specifických cílů 2 prioritní osy ROP Moravskoslezsko
Příloha č. 16	Dotazník související s projektem využití areálu bývalého dolu Petr Bezruč

Příloha č. 1

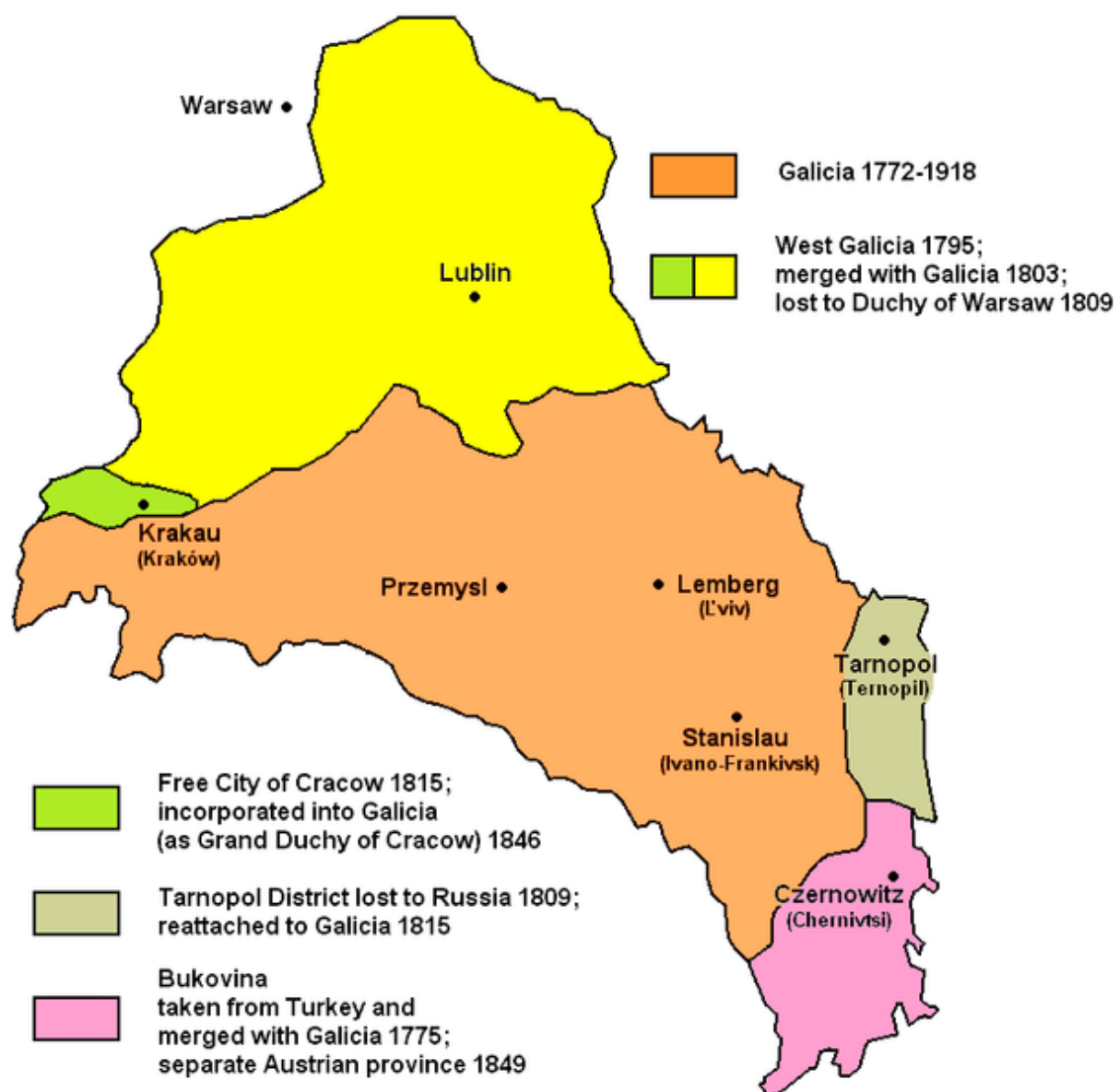
Přehled konvergenčních kritérií

	Kritéria
Cenová stabilita	Průměrná roční inflace nesmí překročit o více než 1,5 p. b. průměrnou roční inflaci tří členských zemí s nejlepšími hodnotami inflace.
Stabilita devizového kurzu	Alespoň dva roky před vstupem do měnové unie by se země měla zapojit do ERM II a po tuto dobu by nemělo dojít k devalvaci.
Konvergence dlouhodobých úrokových sazeb	Dlouhodobá nominální úroková míra nesmí přesahovat o více než 2 p. b. průměr tří zemí s nejlepšími výsledky týkajícími se cenové stability.
Veřejné finance	Podíl veřejného dluhu na HDP nesmí překročit 60 %. Podíl deficitu státního rozpočtu na HDP musí být menší než 3 %.

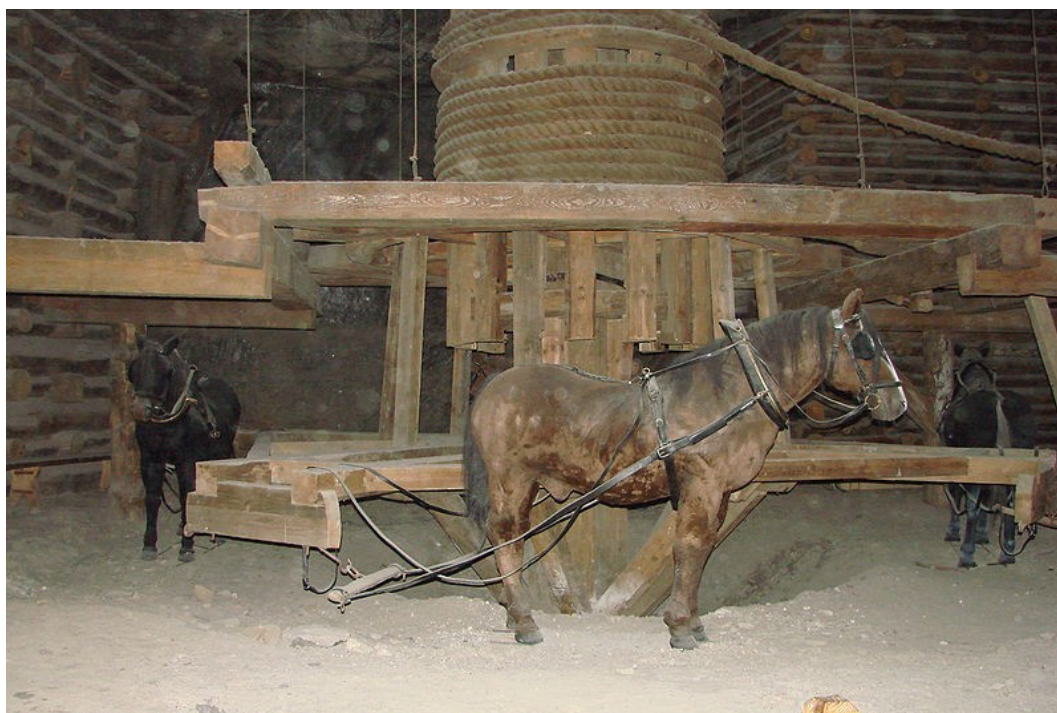
Mapa obvodů města Ostravy

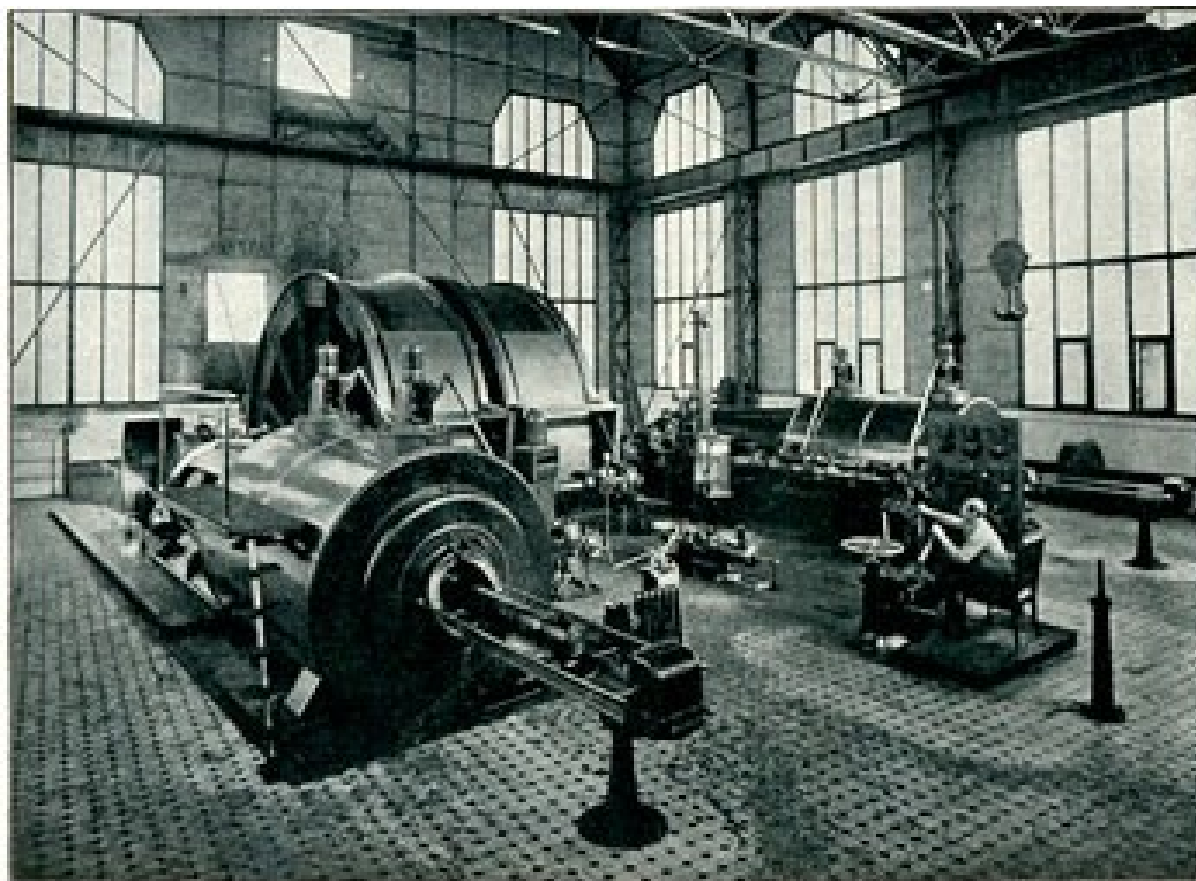
Mapa Haliče

Hornický žentour

Parní stroj – Důl Hlubina

Obr. 1. Parní třídy stroj na dole Hlubina v Moř. Ústředí

Přehled uzavřených dolů na Ostravsku v 90. letech 20. století

Název dolu	Městská část	Odštěpný závod	Vznik dolu	Počátek útlumu těžby	Konec těžby	Zánik dolu
Alexandr	Kunčice	Ostrava	1896	1. 1. 1991	30. 6. 1992	1994
Eduard Urx I	Petřkovice	Odra	1835	-	2. 8. 1991	1992
Eduard Urx V	Koblov	Odra	1961	1. 1. 1992	30. 5. 1994	1998
Heřmanice	Heřmanice	Heřmanice	1942	1. 1. 1993	30. 6. 1993	1998
Hlubina	Moravská Ostrava	Ostrava	1852	1. 11. 1991	30. 6. 1992	1998
Odra	Přívoz	Odra	1852	1. 1. 1994	30. 6. 1994	1994
Petr Bezruč	Slezská Ostrava	Ostrava	1842	1. 7. 1992	31. 12. 1992	1992
Petr Cingr	Michálkovice	Heřmanice	1849	1. 1. 1993	30. 6. 1993.	1994
Stachanov	Hrušov	Odra	1854	1. 1. 1992	30. 6. 1992	1992
Svinov	Svinov	Šverma	1964	1. 10. 1991	31. 12. 1991	1994
Šverma	Mariánské Hory	Šverma	1890	1. 10. 1991	31. 3. 1992	1993
Zárubek	Slezská Ostrava	Ostrava	1856	1. 11. 1991	15. 4. 1992	1997

Přehled dolů na Ostravsku

Č.	Název dolu	Městská část	Založení dolu	Zánik dolu
1	Albert	Ostrava – Hrušov	1849	1886
2	Alexandr	Ostrava – Kunčičky	1896	1994
3	Antonín	Moravská Ostrava	1846	1879
4	Bedřich	Ostrava Zábřeh	1900	1910
5	Bedřich	Slezská Ostrava	1835	1899
6	Bohatý slojemi	Ostrava – Petřkovice	1834	1880
7	Eduard Urx I	Ostrava – Petřkovice	1835	1992
8	Eduard Urx V	Ostrava – Koblov	1961	1998
9	Ema Lucie	Slezská Ostrava	1861	1934
10	Ferdinand	Ostrava – Michálkovice	1849	1886
11	Heřmanice	Ostrava – Heřmanice	1942	1998
12	Hlbina	Moravská Ostrava	1852	1998
13	Hrušovský	Ostrava – Hrušov	1844	1876
14	Jaklovecké doly	Slezská Ostrava	1829	1885
15	Jakub	Slezská Ostrava	1868	1992
16	Jan	Slezská Ostrava	1870	1975
17	Jan Marie I	Slezský Ostrava	1852	1963
18	Jan Marie II	Slezská Ostrava	1854	1933
19	Jan Šverma	Ostrava – Mariánské Hory	1890	1993
20	Jindřich	Moravská Ostrava	1853	1982
21	Jindřich	Slezská Ostrava	1842	1969
22	Jiří	Moravská Ostrava	1870	1952
23	Josef I	Slezská Ostrava	1847	1881
24	Josef II	Slezská Ostrava	1879	1975
25	Kamenouhelné doly	Ostrava – Petřkovice	1829	1870
26	Karolína	Moravská Ostrava	1842	1933
27	Lidice	Ostrava – Petřkovice	1891	1967
28	Luční	Slezská Ostrava	1842	1887

29	Ludvík	Ostrava – Radvanice	1898	1996
30	Maršál Jeremenko	Ostrava – Vítkovice	1891	1996
31	Michálka	Slezská Ostrava	1841	1976
32	Neumann	Slezská Ostrava	1848	1884
33	Nová Bělá	Ostrava – Nová Bělá	1981	1999
34	Nové Hlučínské kamenouhelné doly	Ostrava – Petřkovice	1812	1850
35	Odra (nová)	Ostrava – Přívoz	1852	1850
36	Odra (stará)	Ostrava – Přívoz	1907	1971
37	Oskar	Ostrava – Heřmanice	1912	1995
38	Petr a Pavel	Ostrava – Michalkovice	1858	1995
39	Petr Bezruč	Slezská Ostrava	1842	1992
40	Petr Cingr	Ostrava – Michalkovice	1849	1994
41	Prokop	Slezská Ostrava	1842	1882
42	Rudý Říjen	Ostrava – Hrušov	1872	1979
43	Salm 1 – Ignát	Slezská Ostrava	1851	1885
44	Salm 2 – Leopoldina	Slezská Ostrava	1851	1923
45	Salm 7 – Hugo Eliška	Slezská Ostrava	1857	1926
46	Stachanov	Ostrava – Hrušov	1854	1992
47	Staré Hlučínské kamenouhelné doly	Ostrava – Petřkovice	1782	1870
48	Svatá Anna	Slezská Ostrava	1858	1964
49	Svinov	Ostrava – Svinov	1964	1994
50	Šalamoun	Moravská Ostrava	1844	1873
51	Šilheřovické doly	Ostrava – Koblov	1803	1860
52	Trojice	Ostrava – Lhotka	1835	1870
53	Trojice	Slezská Ostrava	1844	1874
54	Vilém	Slezská Ostrava	1859	1961
55	Vrchnostenské doly hraběte Wilczka	Slezská Ostrava	1787	1880
56	Zárubek	Slezská Ostrava	1856	1997
57	Zwierzina 2 – Josef	Slezská Ostrava	1847	1881
58	Zwierzina 7 – Josef	Slezská Ostrava	1847	1900

Přehled technických památek na Ostravsku

Č.	Název technické památky	Městská oblast	Statut ochrany
1	Areál městské vodárny, Ostrava	Ostrava – Nová Ves	-
2	Cvičná štola – skanzen, Staříč – důl Paskov	Staříč	-
3	Československé továrny na dusíkaté látky / Moravské chemické závody	Ostrava – Mariánské Hory	KP
4	Český akciový pivovar (Ostravar)	Moravská Ostrava	-
5	Depo Báňské dráhy / Východní remíza ČD	Moravská Ostrava, Slezská Ostrava	KP
6	Důl Alexandr	Ostrava – Kunčičky	KP
7	Důl Anselm / Eduard Urx I, Hornické muzeum OKD	Ostrava – Petřkovice	KP
8	Důl Hlubina	Moravská Ostrava	NKP
9	Důl Hubert / Stachanov	Ostrava – Hrušov	KP
10	Důl Ida / Naděje / Stalin I / Rudý Říjen I	Ostrava – Hrušov	KP
11	Důl Jan Maria	Slezská Ostrava	KP
12	Důl Jan Michal / Michálka	Slezská Ostrava	KP
13	Důl Jindřich	Moravská Ostrava	KP
14	Důl Jiří	Moravská Ostrava	KP
15	Důl Louis / Steinbock / Maršál Jeremenko	Ostrava – Vítkovice	KP
16	Důl Michal / Petr Cinger	Ostrava – Michálkovice	NKP
17	Důl Oskar / Petershofen 5 / Masaryk 2 / Lidice	Ostrava – Petřkovice	KP
18	Důl Terezie / Bergschacht / Petr Bezruč	Slezská Ostrava	KP
19	Důl Trojice a kuželový odval	Slezská Ostrava	KP
20	Elektrárna městská	Slezská Ostrava	KP

21	Energetická ústředna č. III	Moravská Ostrava	KP
22	Energetické ústředny Vítkovických železáren	Ostrava – Vítkovice	KP
23	Experimentální kruhová těžní věž závodu Staříč I	Sviadnov	-
24	Hvězdárna a planetárium Johanna Palisy, VŠB – TU Ostrava	Ostrava – Poruba	-
25	Jatky	Ostrava – Vítkovice	KP
26	Jatky městské	Moravská Ostrava	KP
27	Lihovar Vilém Frajer a syn	Ostrava – Svinov	KP
28	Most Miloše Sýkory, (Říšský most)	Moravská Ostrava, Slezská Ostrava	KP
29	Plynárny a mokrý plynojem Vítkovických železáren	Ostrava – Vítkovice	KP
30	Proskovický mlýn	Ostrava – Proskovice	-
31	Stará ocelárna a kovárna Vítkovických železáren	Ostrava – Vítkovice	KP
32	Tepelná elektrárna	Ostrava – Třebovice	-
33	Větrná jáma Vrbice	Ostrava – Hrušov	KP
34	Větrná jáma č. 3 / Šverma č. 3	Ostrava – Mariánské Hory	KP
35	Věž vodárenská	Slezská Ostrava	KP
36	Věž vodárenská – věž kostela sv. Pavla	Ostrava – Vítkovice	KP
37	Vítkovické železářny – koksovna	Ostrava – Vítkovice, Moravská Ostrava	KP
38	Vítkovické železářny – vysoké pece	Ostrava – Vítkovice	NKP
39	Výpravní budova železniční stanice Ostrava – Svinov	Ostrava – Svinov	KP

KP – Kulturní památka

NKP – Národní kulturní památka

Těžní budova s těžní věží Terezie

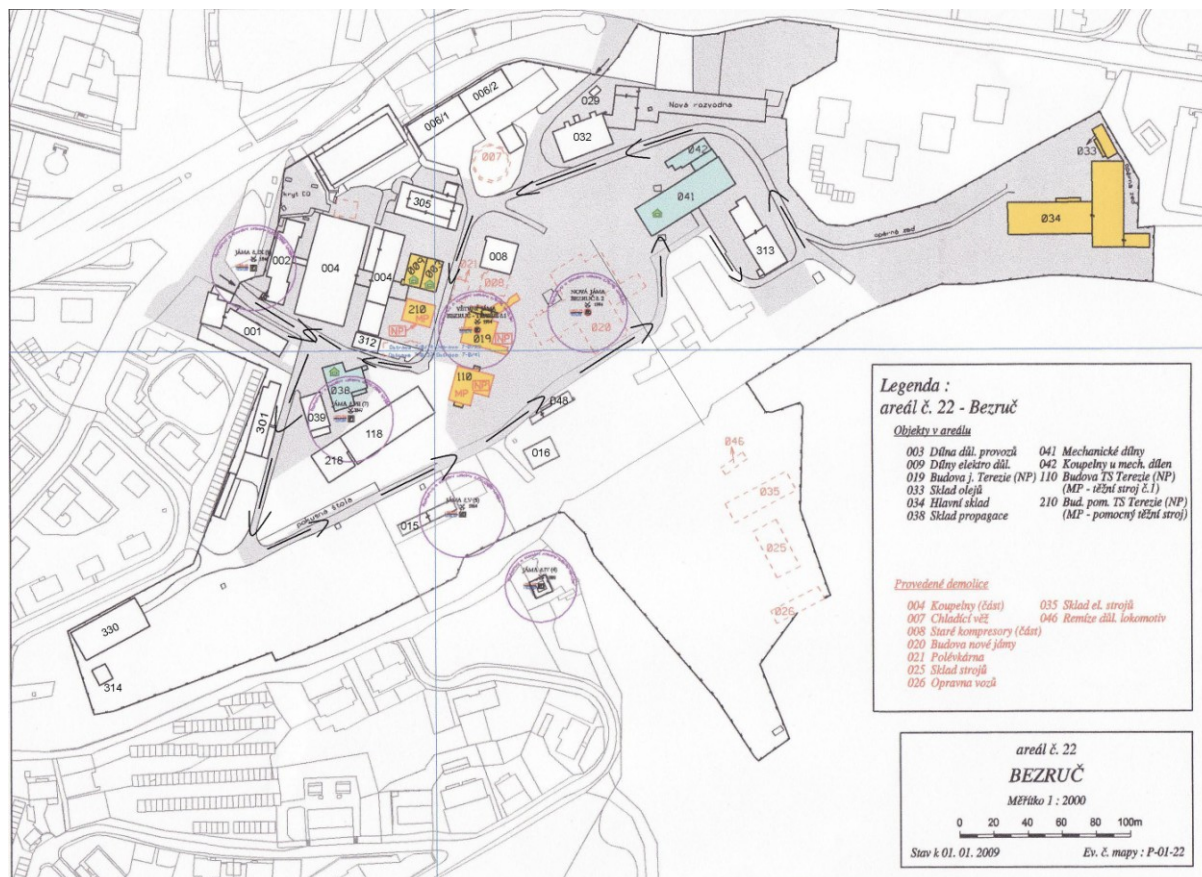
Strojovna těžního stroje

Strojovna pomocného těžního stroje

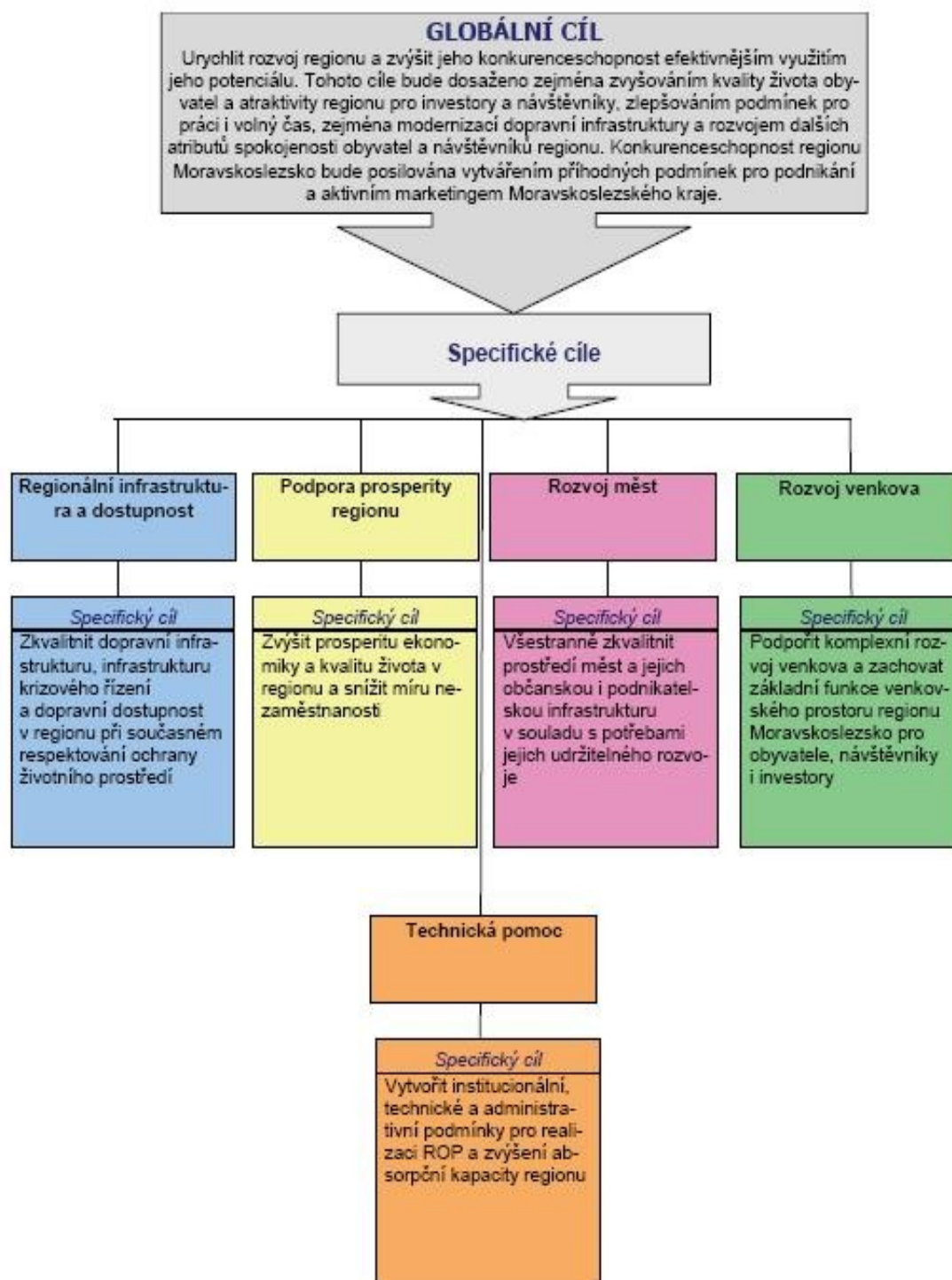
Mapa areálu bývalého dolu Petr Bezruč

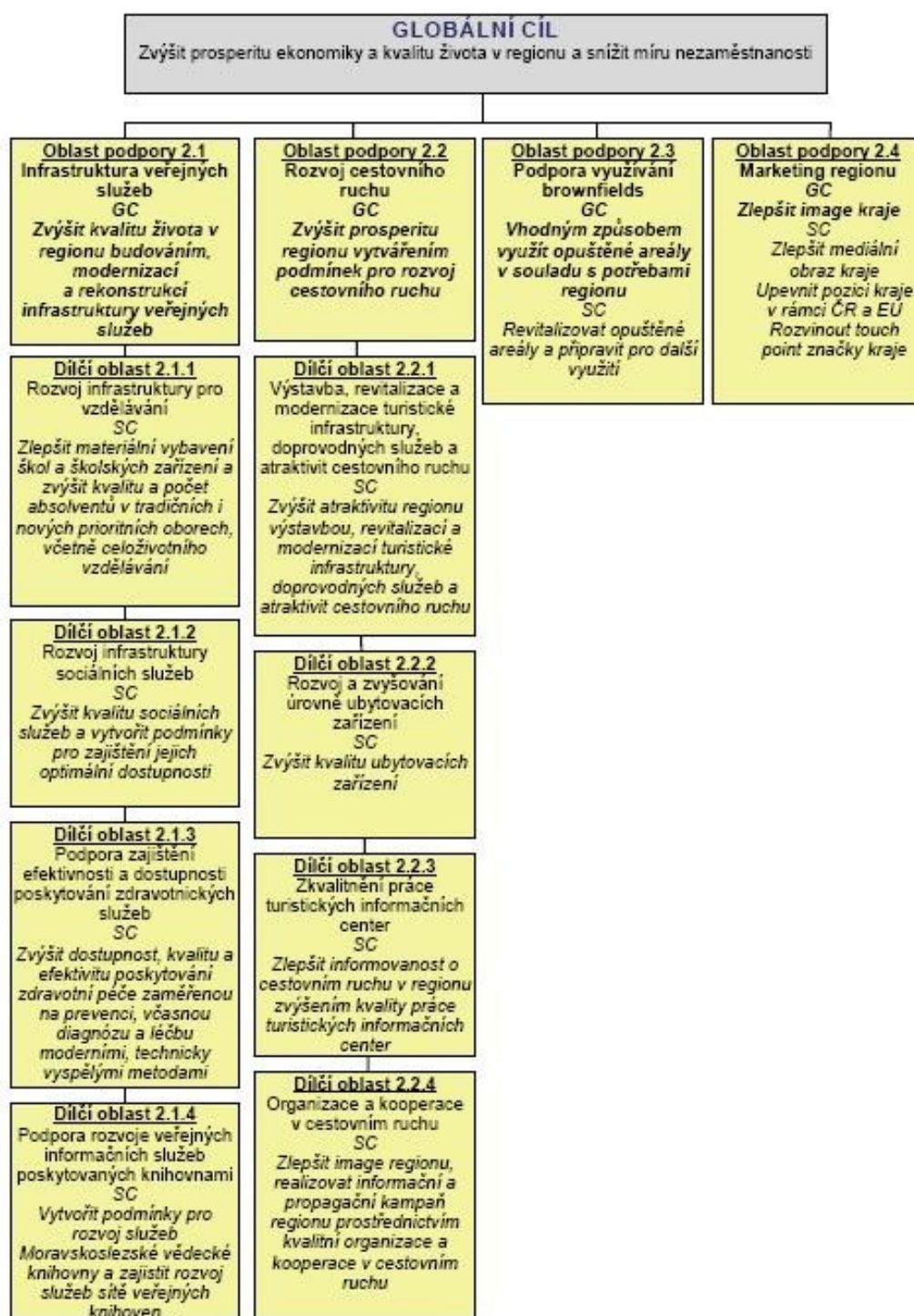

Mapka lokality halda Ema a Trojické údolí

Hlavní cíl a specifické cíle ROP Moravskoslezsko

Dotazník související s projektem využití areálu bývalého dolu Petr Bezruč

Dotazník

-

Nové využití areálu bývalého dolu Petr Bezruč

1. Jaký je Váš věk?

do 15 let 15 – 18 let 19 – 30 let 31 – 50 let 51 – 65 let 65 let a více

2. Pohlaví?

Muž

Žena

3. Jste obyvatel Moravskoslezského kraje?

ano

ne (jiný kraj):.....

4. Byli jste se podívat v areálu bývalého dolu Petr Bezruč?

ano

ne

5. Jak hodnotíte současný stav a využití areálu?

vynikající

velmi dobré

dostatečné

nevyhovující

netuším

6. Jak hodnotíte záměr realizovat projekt na nové využití areálu?

velmi přínosný

přínosný

neutrálně

částečně nepřínosný

nepřínosný

7. Budete po realizaci projektu areál navštěvovat?

ano

stejně jak dosud

možná

určitě ne

8. Měli byste zájem o rekonstrukci bývalého areálu dolu Petr Bezruč?

ano

ne

9. Máte jiné nápady, jak využít areál, než co Vám bylo představeno? (napíšte)

.....
.....
.....